

bernhoven

Jaarrekening 2016

Stichting Ziekenhuis Bernhoven

Geconsolideerde jaarrekening

INHOUDSOPGAVE

Pagina

5.1 Jaarrekening 2016

5.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2016	4
5.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2016	5
5.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2016	6
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
5.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2016	20
5.1.6	Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	36
5.1.7	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	37
5.1.8	Mutatieoverzicht financiële vaste activa	38
5.1.9	Overzicht langlopende schulden ultimo 2016	39
5.1.10	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2016	40
5.1.11	Enkelvoudige balans per 31 december 2016	55
5.1.12	Enkelvoudige resultatenrekening over 2016	56
5.1.13	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening	57
5.1.14	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2016	58
5.1.15	Enkelvoudig mutatieoverzicht immateriële vaste activa	72
5.1.16	Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa	73
5.1.17	Enkelvoudig mutatieoverzicht financiële vaste activa	74
5.1.18	Overzicht langlopende schulden ultimo 2016 (enkelvoudig)	75
5.1.19	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2016	76

5.2 Overige gegevens

5.2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	82
5.2.2	Bestuursmodel	82
5.2.3	Nevenvestigingen	82
5.2.4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	83

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016
(na resultaatbestemming)

	Ref.	31-dec-16	31-dec-15
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	7.786.888	6.136.626
Materiële vaste activa	2	125.431.228	132.602.787
Financiële vaste activa	3	1.462.834	1.463.406
Totaal vaste activa		134.680.950	140.202.819
Vlottende activa			
Vorraden	4	1.497.723	1.244.933
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	896.337	752.847
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	6	0	1.701.753
Debiteuren en overige vorderingen	7	41.893.562	37.567.790
Liquide middelen	8	18.544.433	28.792.578
Totaal vlottende activa		62.832.055	70.059.901
Totaal activa		197.513.005	210.262.720
PASSIVA			
Groepsvermogen			
Kapitaal		412.887	412.887
Algemene en overige reserves		24.428.178	20.623.558
Totaal groepsvermogen	9	24.841.065	21.036.445
Voorzieningen			
Overige voorzieningen	10	13.424.011	10.084.355
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)			
	11	114.352.497	119.420.483
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Overige kortlopende schulden	12	44.895.432	59.721.437
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		44.895.432	59.721.437
Totaal passiva		197.513.005	210.262.720

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2016

	<u>Ref.</u>	<u>2016</u> €	<u>2015</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	15	191.789.816	189.679.015
Subsidies	16	2.604.564	2.754.720
Overige bedrijfsopbrengsten	17	11.556.828	10.016.156
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>205.951.208</u>	<u>202.449.891</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	18	120.862.031	116.804.147
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten die aan de instelling voor medisch specialistische zorg declareren	19	3.057.689	3.784.610
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	9.913.122	10.549.573
Overige bedrijfskosten	21	61.847.256	59.617.983
Som der bedrijfslasten		<u>195.680.098</u>	<u>190.756.313</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		10.271.110	11.693.578
Financiële baten en lasten	22	-6.233.692	-7.230.542
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	23	-144.026	-78.674
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>3.893.392</u></u>	<u><u>4.384.361</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2016</u> €	<u>2015</u> €
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene / overige reserves		<u>3.893.392</u>	<u>4.384.361</u>
		<u><u>3.893.392</u></u>	<u><u>4.384.361</u></u>

5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT OVER 2016

	Ref.	2016		2015	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			10.271.110		11.693.578
Aanpassingen voor:					
- afschrijvingen	19	9.913.122		10.549.573	
- overige mutaties eigen vermogen	9	-88.772		0	
- mutaties overige voorzieningen	10	<u>3.339.656</u>		<u>6.794.785</u>	
			13.164.006		17.344.358
Veranderingen in vlottende middelen:					
- mutatie voorraden		-252.790		-293.993	
- mutatie onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	-143.490		1.107.715	
- mutatie vorderingen		-4.325.772		4.883.174	
- mutatie vorderingen/schulden uit hoofde van transitierегeling	6	1.701.753		-9.367.819	
- mutatie kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)		<u>-14.737.121</u>		<u>15.663.292</u>	
			-17.757.420		11.992.369
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			<u>5.677.696</u>		<u>41.030.305</u>
Ontvangen interest	22	702.637		51.517	
Betaalde interest	22	-6.936.329		-7.282.059	
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	23	<u>-144.026</u>		<u>-78.674</u>	
			-6.377.718		-7.309.216
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			<u>-700.022</u>		<u>33.721.089</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investeringsen immateriële vaste activa	1	-4.471.480		-5.817.291	
Investeringsen materiële vaste activa	2	-5.605.320		-3.569.574	
Desinvesteringsen immateriële vaste activa	1	2.254.985		0	
Desinvesteringsen materiële vaste activa	2	3.429.990		6.162.055	
Investeringsen in financiële vaste activa	3	-143.580		-756.910	
Resultaat- en voorziening deelneming	3	144.025		0	
Overige mutaties financiële vaste activa	3	<u>127</u>		<u>0</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-4.391.253		-3.981.720
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen leningen	11	4.500.000		0	
Aflossing langlopende schulden	11	<u>-9.656.870</u>		<u>-5.656.865</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-5.156.870		-5.656.865
Mutatie geldmiddelen			<u><u>-10.248.145</u></u>		<u><u>24.082.504</u></u>
Stand geldmiddelen per 1 januari			28.792.578		4.710.074
Stand geldmiddelen per 31 december			<u>18.544.433</u>		<u>28.792.578</u>
Mutatie geldmiddelen			-10.248.145		24.082.504

Toelichting:

De kortlopende vorderingen zijn gestegen door toename van de vordering uit hoofde van de garantieregeling kapitaalslasten en de toename van de post debiteuren. De kortlopende schulden zijn gedaald door het terugbetalen van een surplus aan bevoorschotting op Nog Te Factureren Omzet. De toename van de voorzieningen wordt veroorzaakt door een herijking op alle posten en de extra gereserveerde kosten voor project DROOM.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Algemene gegevens en groepsverhoudingen

Stichting Ziekenhuis Bernhoven is een algemeen ziekenhuis, statutair gevestigd te Bernheze, KvK-nummer 17120496. Het kantooradres is Nistelrodeseweg 10, 5406 PT te Uden.

Zorginstellingen "Stichting Ziekenhuis Bernhoven", "Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven" en "Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven" behoren tot het Stichting Ziekenhuis Bernhoven-concern. Aan het hoofd van deze groep staat Stichting Ziekenhuis Bernhoven te Bernheze. De jaarrekeningen van de genoemde zorginstellingen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Ziekenhuis Bernhoven-concern te Bernheze.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZI, de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 655, Titel 9 BW2 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Het jaarverslag van Bernhoven verstrekt nadere toelichting en achtergrond waarop de cijfers zoals opgenomen in de jaarrekening, zijn gebaseerd.

Continuïteitsveronderstelling

Bernhoven heeft strategische afspraken gemaakt met zorgverzekeraars rondom de DROOM strategie, welke een grote mate van comfort geven over de omzet voor de komende jaren. Daarnaast heeft overleg plaatsgevonden met de banken die aangeven een positieve grondhouding te hebben ten aanzien van de financiering van Bernhoven en er geen voornemens zijn de kredietvoorziening te beëindigen. Het directiecomité van Bernhoven concludeert op basis van deze argumenten dat de jaarrekening terecht is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De activiteiten van Stichting Ziekenhuis Bernhoven worden met ingang van 1 april 2017 voortgezet in een BV-structuur.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van Bernhoven en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de instelling een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend.

Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend worden financiële instrumenten, die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Participaties die zijn verworven uitsluitend met het doel om ze binnen afzienbare termijn weer te vervreemden, worden niet geconsolideerd. Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte resultaten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen:

Naam	Eigen vermogen	Resultaat	Eigendom	Zeggenschap
Stichting Ziekenhuis Bernhoven (groepshoofd)				
St. Diagn. Centrum & Trombosedienst Zkh. Bernhoven	-82.080	111.282	N.v.t.	Volledig
St. Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven	0	0	N.v.t.	Volledig

Op grond van artikel 7, lid 4 van Regeling verslaggeving WTZi is de volgende stichting buiten de consolidatie gebleven:

- Stichting "Ziekenhuis Bernhoven Helpt" te Veghel.

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in paragraaf consolidatie, evenals de deelnemingen toegelicht onder de toelichting op de financiële vaste activa worden aangemerkt als verbonden partij. Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. Verder is ook het groepshoofd "Stichting Ziekenhuis Bernhoven" aan te merken als verbonden partij.

Bernhoven heeft in het boekjaar zorgprestaties geleverd aan Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Bernhoven. De Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van Bernhoven vormen tevens de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van het Diagnostisch Centrum en het Zelfstandig Behandelcentrum.

Bernhoven heeft de volgende verbonden stichtingen en vennootschappen die niet in de consolidatie betrokken zijn:

- Stichting "Ziekenhuis Bernhoven Helpt" te Veghel. Deze stichting geeft financiële ondersteuning aan kleinschalige projecten in Derde Wereldlanden. Bernhoven heeft geen zeggenschap over deze stichting. Het eigen vermogen en het resultaat van deze stichting is erg beperkt.
- Coöperatie ZANOB U.A. te 's-Hertogenbosch. ZANOB verschaft op locatie in ziekenhuizen en andere instellingen farmaceutische zorg, ingebed in de organisatie, als ware de apotheek onderdeel van het ziekenhuis of de instelling. Bernhoven heeft een beperkte mate van zeggenschap in de coöperatie. Het bedrag van het eigen vermogen en het resultaat bedragen volgens de laatst vastgestelde jaarrekening over 2015: € -/- 148.384 resp. € -35.623. Bernhoven koopt haar medicijnen in tegen netto inkoopprijs zonder toeslag en neemt dienstverlening af. Het totaalbedrag van transacties bedraagt op jaarbasis afgerond 17,5mln.
- MediRisk verzekert ziekenhuizen en andere zorgorganisaties voor het risico van medische aansprakelijkheid, behandelt schadeclaims en werkt samen met de leden actief aan het voorkomen van schade. Bernhoven neemt deel aan deze verzekeraar en is uit dien hoofde verplicht tot het doen van stortingen ten behoeve van het op peil houden van het eigen vermogen van de verzekeraar. De stortingen worden toegelicht bij de toelichting op de financiële vaste activa. Bernhoven heeft zeer beperkte zeggenschap. De laatst vastgestelde jaarrekening van 2015 bevat een eigen vermogen van afgerond € 27,7mln en een resultaat afgerond van minus € 11,1mln. Het totaalbedrag van transacties bedraagt op jaarbasis afgerond € 420.000.
- Dialysecentrum Ravenstein B.V. is een initiatief van het Jeroen Bosch ziekenhuis, ziekenhuis Bernhoven, Omale en de maatschappen Interne Geneeskunde van beide ziekenhuizen. Het Dialysecentrum behandelt dialysepatiënten. Stichting Bernbosch behartigt de belangen van Dialysecentrum Ravenstein B.V. naar de zorgverzekeraars. Bernhoven heeft een minderheidsbelang van 22% in Dialysecentrum Ravenstein B.V. en neemt deel aan het bestuur van Stichting Bernbosch. De laatst vastgestelde jaarrekening bevat een vermogen van € 690.621.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

• Zorghotel Udens Duyn te Uden is een viersterren zorghotel gelegen naast Bernhoven en beschikt over kamers voor alle vormen van kort verblijf met zorg. Udens Duyn is opgezet door BrabantZorg, BrabantWonen, Bernhoven en Tolbrug Specialistische Revalidatie. Door BrabantZorg en Bernhoven werd het Zorghotel Uden tot 8 juli 2016 ervaren als een gezamenlijke 'dochterorganisatie', omdat beide 'moederorganisaties' de zeggenschap gelijkelijk verdeeld hadden. Bernhoven consolideerde de Stichting niet in haar jaarrekening door het ontbreken van overwegende zeggenschap en het feit dat Bernhoven zelf geen kapitaal had verschaft.

Per 8 juli 2016 is de samenwerkingsovereenkomst tussen Stichting Brabant Zorg en Bernhoven inzake Zorghotel Uden beëindigd en zijn de onderlinge posities financieel afgewikkeld.

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar Bernhoven zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans, als een transactie met betrekking tot het actief of de verplichting niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van Bernhoven.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

Garantieregeling kapitaalslasten

Bernhoven zal in 2017 bij de NZa een verzoek indienen in het kader van de 'garantieregeling kapitaalslasten'. De omvang ervan is door Bernhoven bepaald overeenkomstig het NZa-formulier 'Aanvraag suppletie garantieregeling kapitaallasten 2013'. In de jaarrekening is volgens bestendige lijn de volledige vordering over de jaren 2013 tot en met 2016 opgenomen en ziet Bernhoven geen aanleiding voor een voorziening. Bernhoven is in afwachting van een definitieve toekenning. In totaal is over het jaar 2016 een bedrag van € 1,9mln verantwoord als opbrengsten uit hoofde van garantieregeling kapitaalslasten.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingstermijnen van immateriële en materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

Omschrijving	Afschr. %
- Consessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	20%
- Goodwill	6,7%
- Grond	0%
- Bedrijfsgebouwen	2-5%
- Installaties	5%
- Verbouwingen	5%
- Onderhanden projecten	0%
- Inventaris	10-20%
- Automatisering	15-20%

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen van deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

Leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde. De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële Instrumenten.

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstroom die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten welke nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen directe opbrengstwaarde.

Vorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen, evenals de handelsvoorraden, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde voorzover nodig onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Financiële instrumenten

In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: Financiële activa, Verstrekte Leningen en overige vorderingen, Liquide Middelen, Investerings in Eigen Vermogen instrumenten, Overige financiële verplichtingen (langlopende en kortlopende schulden) en Derivaten.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd. In contracten besloten financiële instrumenten worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Financiële instrumenten worden door Bernhoven ingezet om variabele rentelasten in langlopende financiering om te zetten in een vaste rentelast. Bernhoven dekt daarmee het risico van een rentestijging af. Bernhoven toetst periodiek de effectiviteit van de ingezette derivaten aan de hand van de hedgecontracten, de met de derivaten gerealiseerde resultaten en de hedgedocumentatie. De hedge strategie zoals toegepast in het boekjaar en voorgaande boekjaren is effectief gebleken en aan de doelstelling waarvoor het afgeleide financiële instrument is ingezet wordt voldaan. De weergegeven reële waarde van de interest rate swaps in de jaarrekening betreft een overgenomen berekening gemaakt door de verstreckende partijen, te weten de Rabobank en de ING Bank.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieverentemethode.

Afgeleide financiële instrumenten

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt eerste waardering plaats tegen reële waarde. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst- en verliesrekening, wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst of het met het afgeleide instrument samenhangende verlies in de resultatenrekening verwerkt.

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, worden de afdekkingsrelaties beëindigd. De cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de resultatenrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bernhoven documenteert de hedgerelaties in generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat geen sprake is van overhedges.

Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', aflopen of worden verkocht of wanneer de instelling niet langer kiest voor hedge accounting wordt hedge accounting beëindigd. De tot dat moment in het vermogen verantwoorde resultaten blijven in het eigen vermogen uitgesteld tot het moment dat de toekomstige transactie plaatsvindt. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, worden de in het eigen vermogen uitgestelde cumulatieve hedgeresultaten naar de resultatenrekening gebracht.

Periodiek wordt de effectiviteit van de hedgerelaties getoetst door vergelijking van de cumulatieve reëlewaardewijziging van de afgedekte positie met de cumulatieve waardewijzigingen van de afgeleide instrumenten. De laagste van de cumulatieve waardewijziging van de afgedekte positie en de cumulatieve waardewijziging van de afgeleide instrumenten wordt in de herwaarderingsreserve uitgesteld.

Indien sprake is van een reëlewaardeafdekking (reële waarde hedge accounting) van een opgenomen actief of verplichting of niet in de balans opgenomen bindende overeenkomst worden de resultaten uit de herwaardering van het afgeleide instrument op hetzelfde moment in de resultatenrekening verwerkt als het resultaat op de afgedekte positie voor zover deze betrekking hebben op de reëlewaardewijziging van het specifieke risico van de afgedekte post of positie.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

Het onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten wordt gewaardeerd tegen de opbrengstwaarde of de vervaardigingsprijs, zijnde de afgeleide verkoopwaarde van de reeds bestede verrichtingen. De productie van het onderhanden werk is bepaald door de openstaande verrichtingen te koppelen aan de DBC's / DBC-zorgproducten die ultimo boekjaar openstonden. Op het onderhanden werk worden de voorschotten die ontvangen zijn van verzekeraars in mindering gebracht.

Vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervers verliezen.

Van alle vorderingen wordt op iedere verslagdatum beoordeeld of er objectieve aanwijzingen bestaan dat sprake is van een bijzondere waardevermindering als gevolg van een gebeurtenis die een negatief effect heeft op de verwachte toekomstige kasstromen van de vordering. Een bijzonder waardeverminderversverlies wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Verliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening en worden tot uitdrukking gebracht in een voorzieningsrekening voor leningen en vorderingen. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief wordt verantwoord in de resultatenrekening door middel van oprenting van het actief.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening persoonlijk budget levensfase (toerekening aan jaren)

De voorziening persoonlijk budget levensfase (PBL) betreft een voorziening uit hoofde van een CAO-verplichting in het kader van de overgangsregeling 45+. Het persoonlijk budget levensfase kwalificeert als een beloning met opbouw van rechten. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst eenmalig uit te keren PBL-uren. De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, blijfkans, leeftijd en resterende dienstjaren tot het bereiken van de 55-jarige leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet is 1,5% (2015: 1,5%) en de looptijd is maximaal 4 jaar.

Voorziening uitgestelde beloningen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen voor 12,5 jaar, 25 jaar, 40 jaar dienstverband en de uitkering bij pensionering. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren (jubileum)uitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd en is aangepast aan de actuele wettelijke pensioenleeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet is 1,5% (2015: 1,5%) en de looptijd is maximaal 40 jaar.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Voorziening frictiekosten, langdurig zieken en voorziening reorganisatie

De voorziening frictiekosten is opgenomen naar aanleiding van de reorganisatie welke ontstond uit het samenvoegen van twee locaties naar één. Het betreft een inschatting van de kosten welke samenhangen met het door alle benodigde partijen bekrachtigd sociaal plan. Met de voorziening worden afvloeiingsregelingen gefinancierd, waaronder kosten voor outplacement, vergoedingen verstrekt in het kader van vaststellingsovereenkomsten, verstrekte wachtgeldregelingen en eventuele juridische kosten. De reorganisatie is in de jaren 2012 tot en met 2015 voor een groot deel geëffectueerd.

De voorziening langdurig zieken bevat kosten voor loondoorbetaling, verwachte transitievergoedingen en bijkomende kosten voor outplacement en juridische ondersteuning voor langdurig zieke medewerkers.

Naar aanleiding van de DROOM strategie is een nieuw ontwerp voor de organisatie ontwikkeld. In 2015 heeft de vereiste communicatie plaatsgevonden met de OR. Met de implementatie van het nieuwe ontwerp is gestart in de loop van 2016 en zal naar verwachting voleindigd worden in 2017. De kosten van personele reductie zijn geschat en voorzien in de reorganisatievoorziening. Deze bestaan uit tijdelijke loondoorbetalingen conform sociaal plan en toe te kennen transitievergoedingen. De verwachte maximale looptijd van de reorganisatie en de voorziening bedraagt 2 jaar.

Exitpremie medisch specialisten

De voorziening exitpremie medisch specialisten betreft een vergoeding voor medisch specialisten welke tot uitkering komt bij uitdiensttreding binnen vastgestelde voorwaarden. De voorziening is opgenomen tegen nominale waarde. De gehanteerde disconteringsvoet is 1,88% (2015: 2,33%)

Voorziening ORT

Naar aanleiding van recente gerechtelijke uitspraken is een schatting opgenomen van de verplichting voor het nabetalen van ORT over opgenomen vakantie over de jaren 2010 tot en met 2014. Als uitgangspunt voor de berekening is de handreiking van de NVZ genomen welke uitgaat van een vergoeding van 8,3% over de betaalde ORT in de jaren 2012 tot en met 2014. Voor de jaren 2010 en 2011 is een schatting gemaakt van geclaimde rechten aan de hand van de ontvangen stuitingsbrieven.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde). De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderinggrondslagen. Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben. Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief. Een krediet afgesloten tegen een lagere rente dan de marktrente, wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals opgenomen onder Financiële instrumenten. Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

Bernhoven heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Bernhoven. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Bernhoven betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. De dekkingsgraad (na indexatie) bedroeg in december 2016 95,3%, de beleidsdekkingsgraad bedroeg 90,1%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. Op 31 december 2023 moet de dekkingsgraad minimaal 123% zijn. Het pensioenfonds verwacht hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Bernhoven heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Bernhoven heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen de waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Aandeel in resultaat van deelnemingen

Aandeel in resultaat van deelnemingen betreft het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen dan wel ontvangen dividenden van deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend.

5.1.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn Zorginstellingen een segmentatie van de resultatenrekening gemaakt in de volgende segmenten: "Stichting Ziekenhuis Bernhoven" en "Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst ziekenhuis Bernhoven".

Bij de verdeling van de resultatenrekening per bedrijfssegment is aangesloten op de activiteiten van het bedrijfsproces. De verdeling van indirecte kosten over de te onderscheiden zorgsoorten geschiedt op basis van de volgende uitgangspunten:

- indirecte personeelskosten: verdeling op basis van productie;
- indirecte materiële kosten: verdeling op basis van productie;
- indirecte overige kosten: verdeling op basis van productie.

5.1.4.5 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reëlewaarde-hedges of kasstroomhedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

5.1.4.6 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.7 Specifieke aandachtspunten jaarrekening 2016 medisch specialistische zorg

Inleiding

De landelijke onzekerheden met betrekking tot de omzetverantwoording voor instellingen voor medisch specialistische zorg (ziekenhuizen, UMC's en ZBC's) zijn de afgelopen jaren verder verminderd. Sinds het jaar 2012 is sprake van landelijke onzekerheden rondom de omzetverantwoording. In 2014 zijn de risico's drastisch afgenomen met de invoering van de vaststelling van de uitkomsten van het expertonderzoek naar de omzetverantwoording 2012 en 2013 en de vaststelling van transitiebedragen. In 2015 en 2016 zijn de risico's verder verminderd.

De resterende in de jaarrekening 2016 van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten voor Bernhoven hebben betrekking op:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2015 en evt. eerdere jaren;
2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2016;
3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren;
4. Overgangsregeling kapitaallasten;
5. Overige (lokale onzekerheden)

Bij de omzetbepaling van de DBC zorgproducten en overige zorgproducten heeft Bernhoven de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals opgenomen in paragraaf 5.1.4 van deze jaarrekening. Hierbij zijn de uitkomsten van het aanvullend omzetonderzoek 2016 meegenomen en is de "Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2016 Medisch Specialistische Zorg" gevolgd.

Toelichting (landelijke) onzekerheden jaarrekening 2016

De van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten in de jaarrekening 2016 zijn (inclusief de status hiervan) hierna toegelicht voor Bernhoven:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2015 en evt. eerdere jaren

Bernhoven heeft de over de uitkomsten van het zelfonderzoek 2015 en eerdere jaren finale overeenstemming bereikt met de zorgverzekeraars. De uitkomsten van de onderhandelingen hierover met de zorgverzekeraars zijn verwerkt in deze jaarrekening en dit heeft niet geleid tot materiële wijzigingen van de in de jaarrekening 2015 opgenomen nuanceringen.

2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2016

De NFU, NVZ en ZN hebben een Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2016 gepubliceerd. Door de NZa is niet bevestigd dat deze handreiking in overeenstemming is met publiekrechtelijke regelgeving, waarmee een inherent risico blijft bestaan. Deze rechtmatigheidscontroles worden beoordeeld door de representerende zorgverzekeraars. Op basis van dit oordeel zullen alle verzekeraars gezamenlijk over de rechtmatigheid van de facturatie 2016 concluderen. De instelling heeft, voor de jaarrekening deels op basis van een risicoanalyse, onderzoek verricht naar de risico's die voor Bernhoven materieel zijn. In deze risicoanalyse zijn de uitkomsten van eerder uitgevoerde aanvullende omzetonderzoeken en beschikbare overige in- en externe controles betrokken. Ook is een inschatting gemaakt van de DCM-controles over 2015 resp. 2016 op basis van eigen tooling.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Daarnaast is Bernhoven bezig op basis van deze handreiking het onderzoek inzake 2016 af te ronden. De voorlopige uitkomsten zijn betrokken bij het opstellen van deze jaarrekening en het inschatten van de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdende met de contractafspraken met zorgverzekeraars. Naar verwachting volgt in het najaar 2017 uitsluitel over dit onderzoek. Dit kan naar verwachting van het directiecomité van Bernhoven leiden tot niet-materiële, nagekomen baten of lasten. Waar nodig heeft Bernhoven nuanceringen geboekt.

3. Toerekening van de contractafspraken met de zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren

Bernhoven heeft met de zorgverzekeraars CZ en VGZ voor 2016 langjarige schadelastafspraken op basis van aanneemsommen respectievelijk plafondatafspraken gemaakt tot en met 2019. Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2016 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangsperscentage ultimo 2016 in lijn met de Handreiking omzetverantwoording, rekening houdend met de verwachte effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking omzetverantwoording op de omzet 2016 in mindering gebracht en waar nodig verwerkt in de waardering van het onderhanden werk ultimo 2016.

De uiteindelijke uitkomsten zullen later blijken uit de afrekeningen met zorgverzekeraars. In deze jaarrekening is de beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten verwerkt. Ook afrekening van oude schadelastjaren met zorgverzekeraars kan nog tot nagekomen effecten leiden. Bernhoven heeft de jaren tot en met 2015 afgerekend.

4. Overgangsregeling kapitaallasten

Bernhoven heeft op basis van de beleidsregel Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016 (BR/CU-2139) en de door de NZa beschikbaar gestelde formulieren berekend op welke suppletie Bernhoven recht heeft. In de balans per ultimo 2016 is een bedrag van EUR 11,8 miljoen als beste schatting voor de vordering opgenomen. Tevens is in de omzet het verschil verwerkt (indien van toepassing) tussen het vorig jaar ingeschatte bedrag en de geactualiseerde inschatting. Bernhoven is voornemens om de aanvraag tot suppletie met daarbij een bestuursverklaring in te dienen bij de NZa. De volgende onzekerheden zijn van toepassing op het opgenomen bedrag:

- Onzekerheden in de berekening en interpretatie van begrippen waaronder de interpretatie van de WTZi-vergunning van College Bouw en daaraan gelijk te stellen omstandigheden, rechten en plichten;
- Definitieve afwikkeling van het transitiebedrag welke van invloed is op de berekening van de suppletie.
- Definitieve vaststelling van de suppletie door de NZa, eventueel voorafgegaan door aanvullend onderzoek door de NZa.

5. Overige (lokale) onzekerheden

Bernhoven heeft op 26 februari 2016 een definitieve beschikking ontvangen op het transitiebedrag. Bernhoven is tegen de uitspraak van 26 februari 2016 in beroep gegaan. De definitieve uitkomsten van dit beroep zijn niet bekend en zijn niet cijfermatig verwerkt in de jaarrekening.

Conclusie directiecomité

Het directiecomité heeft ten behoeve van de bepaling van het resultaat en de financiële positie de best mogelijke schattingen gemaakt op basis van de beschikbare informatie, onder andere met betrekking tot bovenstaande aspecten van de omzetverantwoording. Het directiecomité is van mening dat, met voornoemde toelichting, de jaarrekening het vereiste inzicht geeft in het resultaat en de financiële positie van Bernhoven op basis van de ons nu bekende feiten en omstandigheden.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Kosten van ontwikkeling	2.029.420	0
Vooruitbetalingen op immateriële vaste activa	1.131.447	1.539.937
Goodwill	4.626.021	4.596.689
Totaal immateriële vaste activa	<u><u>7.786.888</u></u>	<u><u>6.136.626</u></u>
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	6.136.626	647.670
Bij: investeringen	4.471.480	5.817.291
Af: afschrijvingen	566.233	328.335
Af: desinvesteringen	2.254.985	0
Boekwaarde per 31 december	<u><u>7.786.888</u></u>	<u><u>6.136.626</u></u>

Toelichting:

- De vooruitbetalingen op immateriële vaste activa zijn projectkosten van Bernhoven voor de ontwikkeling van een ICT framework, de implementatie van het Electronisch Voorschrift Systeem (EVS) en de implementatie van het Electronisch Verpleegkundig Dossier (EVD). Het ICT framework vormt de basis van de ICT infrastructuur voor de komende jaren. De infrastructuur is in gebruik genomen in 2015. De kosten voor het EVS en het EVD betreffen de kosten voor selectie, advies en implementatie van het systeem.

- De goodwill betreft de goodwill welke Bernhoven heeft toegekend aan de betrokken medisch specialisten welke in 2015 en 2016 in loondienst zijn getreden bij Bernhoven. De looptijd van de goodwill wordt verondersteld gelijk te zijn aan het gemiddeld aantal werkbare jaren van de medisch specialisten als groep en is vastgesteld op 15 jaar. Bernhoven schrijft de goodwill lineair af.

- Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6.

2. Materiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	104.122.659	106.786.115
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	21.308.569	24.078.811
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	0	1.737.861
Totaal materiële vaste activa	<u><u>125.431.228</u></u>	<u><u>132.602.787</u></u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	132.602.787	145.416.506
Bij: investeringen	5.605.320	3.569.574
Af: afschrijvingen	9.346.889	10.221.238
Af: desinvesteringen	3.429.990	6.162.055
Boekwaarde per 31 december	<u><u>125.431.228</u></u>	<u><u>132.602.787</u></u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

Toelichting:

- Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.7.

- Bernhoven heeft met behulp van de meest recente businesscase DROOM uit 2015 de bedrijfswaarde bepaald. Bernhoven is bij het opstellen van de meerjaren businesscase ondersteund door KPMG Corporate Finance. De gebruikte techniek bij het bepalen van de bedrijfswaarde is de Discounted Cashflow methode van de EBITDA. De bedrijfswaardeberekening resulteert in een waarde van € 170 mln per ultimo boekjaar bij een WACC van 6,4%. Bij toepassing van een WACC van 7,7% is de bedrijfswaarde € 146 mln. De bedrijfswaarde overschrijdt de boekwaarde waardoor geen noodzaak bestaat tot een bijzondere waardevermindering van de nieuwbouw. Aangezien de waarde van het onroerend goed is beoordeeld, is als kasstroom genererende eenheid het ziekenhuis als geheel genomen.

- In het boekjaar 2015 is gestart met de bouw van het Gezondheidscentrum Oss. Het Gezondheidscentrum Oss is op 1 februari 2016 opgeleverd en in 2016 in gebruik genomen.

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Deelnemingen	1.319.380	1.463.405
Overige vorderingen	143.454	1
Totaal financiële vaste activa	<u>1.462.834</u>	<u>1.463.406</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	1.463.406	706.495
Resultaat deelnemingen	-144.025	0
Voorziening deelneming	0	-1.099.999
Verstreckte leningen	143.580	1.100.000
Ontvangen dividend / aflossing leningen	-2.501	0
Bijgeschreven rente leningen	2.374	0
Overige mutaties	0	756.910
Boekwaarde per 31 december	<u>1.462.834</u>	<u>1.463.406</u>

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen (x € 1.000)	Resultaat (x € 1.000)
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Dialysecentrum Ravenstein B.V.	Dialyse van patiënten	193.374	28%	690.621	300.624
Zeggenschapsbelangen:					
MediRisk	Risico's verzekeren	726.006		27.724.000	-11.136.000
Coöperatie ZANOB U.A.	Ziekenhuisapotheek	400.000		-148.384	-35.623

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Toelichting:

- Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.8.
- Bernhoven heeft in 2015 een lening verstrekt aan Zorghotel Udens Duyn van € 1.100.000 met een looptijd van 25 jaar. In 2016 is met de tegenpartij een vaststellingsovereenkomst gesloten om deze lening versneld en ineens financieel af te wikkelen. De voorziening is daarop vrijgevallen.
- Het verschaft kapitaal aan Medirisk bestaat uit nominaal € 131.000, € 585.751 agio en € 9.255 rente.
- Onder de waarderingsgrondslagen staan het vermogen en het resultaat van de laatst vastgestelde jaarrekeningen van 2015.

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Medische middelen	1.479.083	1.224.490
Overige voorraden	18.640	20.443
Totaal voorraden	<u>1.497.723</u>	<u>1.244.933</u>

Toelichting:

- De toename van de voorraden wordt veroorzaakt door toename van de geregistreerde voorraad op de operatiekamers en het verstrekken van voorraad in consignatie aan de regioapotheek.
- Een voorziening voor incurante voorraden wordt niet noodzakelijk geacht.

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten A-segment	1.416.745	1.322.292
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten B-segment	20.249.618	19.923.659
Af: ontvangen voorschotten	-26.252.767	-34.487.174
Waarvan ontvangen voorschotten niet zijnde onderhanden werk	0	8.602.831
Af: nuancering en afslagen	-7.271.446	-6.509.448
Bij: overboeking naar vorderingen op debiteuren en nog te factureren omzet	12.754.187	11.900.687
Totaal onderhanden werk	<u>896.337</u>	<u>752.847</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-2016
	€	€	€	€
Achmea	2.716.748	992.576	1.724.172	0
CZ	8.289.908	5.049.844	3.240.064	0
Menzis	982.181	38.452	566.000	377.729
Multizorg	449.297	624.366	-175.069	0
VGZ	8.585.618	112.640	8.472.978	0
DSW	224.656	119.362	0	105.294
Overig	417.955	334.205	-329.564	413.314
Totaal (onderhanden werk)	21.666.363	7.271.445	13.498.581	896.337

Toelichting:

- Daar waar de bevoorschotting van de zorgverzekeraar het OHW van het desbetreffende label overschrijdt wordt het surplus overgebracht naar bevoorschotting op de vorderingen.

6. Vorderingen en schulden uit hoofde van bekostiging

Vorderingen uit hoofde van bekostiging:	31-dec-16	31-dec-15
	€	€
Vorderingen uit hoofde van transitieregeling	0	1.701.753
Totaal vorderingen uit hoofde van bekostiging	0	1.701.753

Schulden uit hoofde van bekostiging:	31-dec-16	31-dec-15
	€	€
Schulden uit hoofde van transitieregeling	0	0
Totaal schulden uit hoofde van bekostiging	0	0

Toelichting:

- De NZa vereist in de Regeling Transitie bekostigingsstructuur medisch specialistische zorg dat een instelling voor medisch specialistische zorg de gerealiseerde omzet uit prestatiebekostiging en de omzet die zou zijn behaald onder de oude bekostigingssystematiek vaststelt. Het verschil tussen beide bedragen wordt aangeduid met de term transitiebedrag. De zorginstelling neemt een vordering respectievelijk een schuld uit hoofde van de Regeling Transitie bekostigingsstructuur medisch specialistische zorg op als afzonderlijke post in de toelichting op de balans.

- Bernhoven is in de gelegenheid gesteld om een nieuw dossier transitiebedrag aan te leveren aan de NZa. Op 26 februari 2016 heeft de NZa een definitieve beschikking opgelegd. Bernhoven is tegen de uitspraak van 26 februari 2016 in beroep gegaan bij de NZa. De mogelijke uitkomsten van dit beroep zijn niet bekend of in te schatten en zijn niet cijfermatig verwerkt in de jaarrekening.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

7. *Debiteuren en overige vorderingen*

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	11.448.943	17.465.879
Bevoorschotting van onderhanden werk	-12.754.187	-11.900.687
Voorziening dubieuze debiteuren	-569.417	-472.956
Nog te factureren omzet niet-gebudgetteerde zorgprestaties	1.352.554	816.258
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	29.292.669	15.878.507
Omzetbelasting	0	6.557
Vooruitbetaalde bedragen	1.299.761	1.569.707
Nog te ontvangen bedragen	69.428	404.534
Garantieregeling kapitaallasten	11.753.811	9.797.803
Leningen medisch specialisten	0	3.549.052
Overige overlopende activa	0	453.137
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>41.893.562</u>	<u>37.567.791</u>

Toelichting:

- De post Nog Te Factureren Omzet neemt toe met 14,8mln doordat ultimo boekjaar weinig werd gefactureerd. De post loopt grotendeels af in januari 2017.
- De leningen aan medisch specialisten zijn in het boekjaar overgedragen aan het Stichting Goodwillfonds Bernhoven, het collectief van de medisch specialisten verbonden aan Bernhoven.
- Onder de kortlopende vorderingen bevindt zich een vordering van 11,8mln uit hoofde van de garantieregeling kapitaalslasten. De vordering uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten is gebaseerd op de beleidsregel van de NZa "Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016".

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

8. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Bankrekeningen	18.544.433	28.695.867
Kruisposten	0	96.711
Totaal liquide middelen	<u>18.544.433</u>	<u>28.792.578</u>

Toelichting:

- Er is in 2014 een rekening-courantfaciliteit met de ING-Bank en de Rabobank overeengekomen van € 15 mln. Bernhoven is van mening dat deze nieuwe faciliteit volstaat. De faciliteiten bij de ING-Bank en de Rabobank zijn met elkaar verbonden. Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar.

- De volgende zekerheden zijn gesteld: vuistloos pandrecht op alle roerende zaken, stil pandrecht op handelsvorderingen, stil pandrecht onderhanden werk, stil pandrecht op rechten uit verzekeringspolissen, rechten uit huurovereenkomsten alsmede op quasi goederenrechtelijke rechten met betrekking tot het vastgoed en hypotheekrecht op de nieuwbouw van het ziekenhuis.

- De te betalen rente bedraagt EURIBOR plus 225 basispunten, vanaf 2017 bedraagt deze EURIBOR plus 175 basispunten.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

9. Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Kapitaal	412.887	412.887
Algemene en overige reserves	<u>24.428.178</u>	<u>20.623.558</u>
Totaal groepsvermogen	<u><u>24.841.065</u></u>	<u><u>21.036.445</u></u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2016</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2016</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	412.887	0	0	412.887
Totaal kapitaal	<u>412.887</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>412.887</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2016</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2016</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves	20.623.558	3.893.392	88.772	24.428.178
Totaal algemene en overige reserves	<u>20.623.558</u>	<u>3.893.392</u>	<u>88.772</u>	<u>24.428.178</u>

Toelichting:

- Het voorstel voor resultaatbestemming is reeds in de jaarrekening verwerkt.
- Het kapitaal bestaat uit in het verleden ontvangen giften en exploitatieresultaten over de jaren tot en met 1982, ingebracht door de fusiepartners Sint Annaziekenhuis en Sint Josephziekenhuis.
- De overige mutaties betreffen een correctie op de toevoeging aan het geconsolideerd eigen vermogen van het resultaat 2015 van Stichting Diagnostisch Centrum en Trombosedienst Bernhoven (DCTB). De jaarrekening en het resultaat van DCTB werd later definitief vastgesteld dan de geconsolideerde jaarrekening van Bernhoven.

Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Geconsolideerd netto-resultaat (na belastingen) toekomend aan de instelling	3.893.392	4.384.361
Herwaardering materiële vaste activa	0	0
Af: Gerealiseerde herwaardering ten laste van het eigen vermogen	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de instelling als onderdeel van het groepsvermogen	0	0
Totaalresultaat van de instelling	<u><u>3.893.392</u></u>	<u><u>4.384.361</u></u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

10. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2016	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2016
	€	€	€	€	€
Voorziening uitgestelde beloning	1.723.802	0	159.953	0	1.563.849
Persoonlijk levensfase budget (PLB)	450.239	0	148.332	0	301.907
Exitpremie medisch specialisten	4.322.272	710.507	171.168	0	4.861.611
Voorziening reorganisatie	1.873.400	1.988.263	129.890	0	3.731.773
Voorziening langdurig zieken	343.690	1.454.903	74.686	0	1.723.907
Voorziening frictiekosten	1.370.952	0	119.087	790.060	461.805
Voorziening ORT	0	779.159	0	0	779.159
Totaal voorzieningen	10.084.355	4.932.832	803.116	790.060	13.424.011

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-2016
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	5.829.759
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	3.287.684
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	4.306.568

Toelichting per categorie voorziening:

Voor een nadere toelichting op de voorziening per categorie wordt verwezen naar de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Schulden aan banken	109.852.497	115.420.483
Overige langlopende schulden	4.500.000	4.000.000
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>114.352.497</u>	<u>119.420.483</u>

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Stand per 1 januari	124.594.020	130.250.885
Bij: nieuwe leningen	4.500.000	0
Af: aflossingen	-9.656.870	-5.656.865
Totaal mutaties	<u>-5.156.870</u>	<u>-5.656.865</u>
Stand per 31 december	<u>119.437.150</u>	<u>124.594.020</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	5.084.653	5.173.537
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>114.352.497</u>	<u>119.420.483</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	5.084.653	5.173.537
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	114.352.497	119.420.483
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	94.331.531	94.757.361

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage 5.1.9 Overzicht leningen.
De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Toelichting:

De achtergestelde leningen aan de bouwers zijn in het boekjaar afgelost. Van het Stichting Goodwillfonds Bernhoven is op 21 maart 2017 een achtergestelde lening verkregen van EUR 4,5mln, de rente bedraagt 4%. De achtergestelde lening wordt uiterlijk 21 maart 2027 geconverteerd in eigen vermogen of afgelost. Conversie geschiedt na omzetting van Bernhoven naar de rechtsvorm BV. Bernhoven en Goodwillfonds richten een STAK op waarna het Goodwillfonds certificaten van aandelen verkrijgt ter grootte van haar verstrekte financiering.

Verstrekte zekerheden:

- Bankhypothek: Betreft een eerste hypotheek groot € 150.000.000,00 op het totale vastgoed van Stichting Ziekenhuis Bernhoven. De zekerheid is t.b.v. Rabobank en ING gezamenlijk.
- Verpanding van bedrijfsuitrusting, inventaris, voorraden, onderhanden werk en vorderingen op derden.
- Pari pasu verklaring / negative pledge
- No further Debt
- Solvabiliteitsratio, Leverage ratio, Debt Service Coverage Ratio
- Positieve Pledge
- De belangrijkste ziektekostenverzekeraars committeren zich voor de eerste 5 jaar (2014-2018) qua volume aan de afgegeven business-case.
- Het realiseren van de vastgestelde meerjarenprognose is resultaatverbintenis. Het niet realiseren van deze prognose leidt tot een default.
- De medisch specialisten gaan geen zelfstandige samenwerkingsverbanden aan (ZBC's, priveklinieken, etc.) binnen het adherentiegebied.
- No change of structure
- Hoofdelijk Medeschuldenaren: Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven en Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven (ZBCB).

De reële waarde van de langlopende leningen wijkt niet significant af van de boekwaarde.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

12. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Crediteuren	9.404.250	10.091.364
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	5.084.653	5.173.537
Belastingen en sociale premies	4.692.773	4.558.568
Schulden pensioenen	773.213	756.191
Nog te betalen salarissen	545.863	1.006.516
Vakantiegeld	3.811.325	3.777.800
Vakantiedagen	944.174	1.349.504
Omzetbelasting	188.292	0
Overige schulden	638.179	86.838
Voorschotten nog te factureren omzet	0	7.129.246
PLB uren	8.071.623	7.487.135
Schuld aan Stichting Goodwillfonds Bernhoven	160.000	8.240.000
Nog te betalen kosten	10.581.087	10.064.738
Totaal overige kortlopende schulden	<u>44.895.432</u>	<u>59.721.437</u>

Toelichting:

De schuld aan het Stichting Goodwillfonds Bernhoven is in 2016 nagenoeg afgewikkeld. Het voorschot Nog Te Factureren omzet Achmea is in 2016 terugbetaald dan wel verrekend. De PLB-uren zijn ten opzichte van 2015 toegenomen met 0,6mln.

De belastingdienst heeft een boekenonderzoek uitgevoerd naar de omzetbelasting en loonheffing over het boekjaar 2013. Het onderzoek is afgerond en Bernhoven heeft aanvullende aangiften omzetbelasting ingediend.

13. Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Derivaten

Bernhoven heeft het renterisico van de financiering van de nieuwbouw afgedekt door het afsluiten van twee renteswaps. Bernhoven heeft de volgende renteswapcontracten afgesloten:

Naam bank:	Periode	Hoofdsom	Vaste rente	Actuele waarde per 31-12-2016
ING Bank	1-12-2012 t/m 1-1-2022	58.000.000	3,83%	-9.946.137
Rabobank	1-12-2012 t/m 1-1-2022	58.000.000	3,83%	-9.941.243

De actuele waarden van de contracten zijn gebaseerd op de opgaven van de ING Bank en de Rabobank per 31 december 2016. De transacties en kosten welke voortvloeien uit de renteswapcontracten hebben een gelijkmatig karakter gedurende de looptijd. De kosten voor de rentelasten en de kosten voor de renteswapcontracten worden gelijkmatig in de resultatenrekening verantwoord.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Kredietrisico

De Stichting loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder vorderingen, overlopende activa en over liquide middelen. Het maximale kredietrisico bedraagt EUR 60,4 mln. In totaal heeft Bernhoven debiteurenvorderingen voor 11,4mln waarvan via bevoorschotting 12,7mln reeds is ontvangen. De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 60% geconcentreerd bij drie grote verzekeraars. EUR 30,6 mln van het risico betreft nog te factureren omzet aan Nederlandse zorgverzekeraars. EUR 18,5 mln betreft liquide middelen in rekening-courant bij Nederlandse banken. Genoemde debiteuren hebben allen ten minste een A rating. De Stichting heeft een actief debiteurenbeleid waarbij het risico van wanbetaling wordt verminderd door de inzet van een gerenommeerd incassobureau.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde, anders dan opgenomen in de toelichting inzake financiële instrumenten en langlopende leningen.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

14. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument wordt door de minister van VWS ingezet om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2016 is het mbi-omzetplafond door de NZa vastgesteld op EUR 21.049mln, prijsniveau 2015.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2016 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2016. Bernhoven is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2016.

Obligo

Het obligo betreffende de leningen, geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorgsector, bedraagt per 31 december 2016 € 45.544 (3% van de restschuld ad. € 1.518.136).

Alert

Bernhoven heeft in mei 2012 haar overeenkomst met Alert Life Sciences Computing S.A. en Alert Life Sciences Computing B.V. ontbonden, terugbetaling gevorderd van de reeds door haar aan Alert betaalde bedragen en Alert aansprakelijk gesteld voor de door haar geleden schade. Alert heeft Bernhoven in april 2013 gedagvaard wegens de vermeende onterechte ontbinding van de overeenkomst en vermeend onrechtmatig handelen. De totale hoogte van de vermeende schade van Alert is nog niet vastgesteld. Bernhoven bestrijdt de door Alert betrokken stellingen, alsmede de grondslag, aansprakelijkheid en omvang van die schade en verweert zich daartegen. Er zijn door de rechtbank nog geen uitspraken gedaan ten gunste van, of tegen, Bernhoven. Bernhoven verwacht dat deze uitspraak niet eerder volgt dan in 2017.

Coöperatie ZANOB U.A.

In 2010 heeft Bernhoven een exploitatiegarantie afgegeven aan Coöperatie ZANOB U.A. inzake de farmaceutische dienstverlening van Coöperatie ZANOB U.A. Bernhoven is verplicht de overeengekomen diensten af te nemen tegen overeengekomen prijzen. Bij een wijziging van de Bernhoven-opdracht wordt de doorberekening van de kosten aangepast. Bij beëindiging van de opdracht moet Bernhoven de frictiekosten dragen.

Bankgaranties en andere zekerheden

Voor de afgegeven bankgaranties en verstrekte zekerheden aan de banken verwijzen wij naar de toelichting bij punt 8.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen

Bernhoven heeft diverse contracten afgesloten voor toekomstige jaren die betrekking hebben op huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen. Deze verplichtingen vervallen als volgt (bedragen afgerond opgenomen x € 1.000):

	Huur	Lease	Onderhoud
<1 jaar	520	0	1.487
>1 jaar en <5 jaar	1.643	0	3.014
>5 jaar	4.426	0	1.564
	<u>6.589</u>	<u>0</u>	<u>6.065</u>

Aansprakelijkheidsstelling Medirisk

Medirisk heeft per 31 december 2015 een kapitaalversterking van haar deelnemers ontvangen om te voldoen aan de Solvency-II eisen op 1 januari 2016. Bernhoven heeft daartoe naast een reguliere kapitaalstorting ook een TIER 2 garantiestelling afgegeven van € 732.729,34.

Bernhoven is met ingang van 2016 eigen risico drager voor de wettelijke medische aansprakelijkheid. Dat betekent dat Bernhoven aangesproken kan worden op eventuele toekomstige claims welke hun oorsprong vinden in het boekjaar.

Garantstelling negatief eigen vermogen Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven

Ondanks een in 2016 behaald positief resultaat, bedraagt voor Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven het eigen vermogen negatief € 82.080. Bernhoven stelt zich garant voor dit tekort zodat geen continuïteitsvraagstuk ontstaat voor het diagnostisch centrum.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Financiële positie

In onderstaand overzicht is uitgegaan van de geconsolideerde balans en resultatenrekening.

Geconsolideerde balans en resultatenrekening	31-dec-16		31-dec-15	
	€	%	€	%
Eigen vermogen	24.841.065		21.036.445	
Achtergestelde leningen	4.500.000		4.000.000	
Garantieregeling	0		1.956.009	
Totaal eigen vermogen	29.341.065	68,6%	26.992.454	72,8%
Voorzieningen	13.424.011	31,4%	10.084.355	27,2%
Garantievermogen	42.765.076	100,0%	37.076.809	100,0%
Bedrijfsopbrengsten op jaarbasis	205.951.208		202.449.891	
Personeelskosten op jaarbasis	120.862.031		120.588.757	

Toelichting

Hieronder staan de belangrijkste financiële uitgangspunten op basis waarvan de ratio's worden berekend die zijn overeengekomen met het bankenconsortium ING Bank/Rabobank. In de oorspronkelijke Clubdeal zijn drie ratio's overeengekomen, namelijk omzetratio, personeelsratio en DSCR. In 2016 hebben Bernhoven en het consortium geconcludeerd dat omgeving, omzet en personeelsbestand dusdanig zijn veranderd dat de oorspronkelijke ratio's niet de gewenste stuurinformatie gaven. Daarop zijn nieuwe ratio's en normen overeengekomen welke ingaan op 31 december 2016. Beide groepen kengetallen staan hieronder toegelicht.

Met het in loondienst komen van de medisch specialisten en vergoeding voor integrale bekostiging (omzet inclusief) honorarium, is de norm van de omzetratio (solvabiliteit) en de ratio personele kosten verouderd. Ten einde vergelijking met de oorspronkelijke situatie mogelijk te maken zijn de omzet en de personele kosten verminderd met 34 mln, zijnde de honorariumcomponent in 2014.

Bij het bepalen van de financieringslasten voor de DSCR is de verstrekking van de achtergestelde lening door het Goodwillfonds in mindering gebracht op de aflossing van de achtergestelde lening van de bouwers.

De achtergestelde leningen staan op de balans bij de langlopende leningen en worden ten behoeve van de bepaling van de solvabiliteit toegevoegd aan het eigen vermogen. De vordering uit hoofde van de garantieregeling werd tot en met 2015 ten behoeve van de bepaling van de solvabiliteit toegevoegd aan het eigen vermogen.

Kengetallen overeengekomen met consortium met ingang van 31 december 2016

Solvabiliteit (eigen vermogen in % balanstotaal)	werkelijk	14,86%	12,84%
	norm	>14,75	n.v.t.
Leverage ratio (rentedragende schulden gedeeld door bruto operationele cashflow)	werkelijk	5,08	4,29
	norm	<6,50	n.v.t.
Debt Service Cover ratio (Bruto Operationele Cashflow gedeeld door totaal aan financieringslasten)	werkelijk	1,95	2,20
	norm	>1,40	>1,20

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

Kengetallen overeengekomen met consortium tot en met 31 december 2016

Omzetratio (eigen vermogen in % bedrijfsopbrengsten)			
	werkelijk	17,1%	16,0%
	norm	>15,0%	>15,0%
Ratio personele kosten / totale omzet			
	werkelijk	50,52%	51,40%
	norm	<56,13	<55,32%
Debt Service Cover ratio (Bruto Operationele Cashflow gedeeld door totaal aan financieringslasten)			
	werkelijk	1,95	2,20
	norm	>1,40	>1,20

5.1.6 MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten op- richting en uitgifte van aandelen	Kosten van ontwikkeling	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Vooruitbe- talingen op immateriële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016						
- aanschafwaarde	0	0	0	4.925.024	1.539.937	6.464.961
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	328.335	0	328.335
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>4.596.689</u>	<u>1.539.937</u>	<u>6.136.626</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	2.254.985	0	370.000	1.846.495	4.471.480
- afschrijvingen	0	225.565	0	340.668	0	566.233
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	2.254.985	2.254.985
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	0	2.254.985	2.254.985
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>2.029.420</u>	<u>0</u>	<u>29.332</u>	<u>-408.490</u>	<u>1.650.262</u>
Stand per 31 december 2016						
- aanschafwaarde	0	2.254.985	0	5.295.024	1.131.447	8.681.456
- cumulatieve afschrijvingen	0	225.565	0	669.003	0	894.568
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>0</u>	<u>2.029.420</u>	<u>0</u>	<u>4.626.021</u>	<u>1.131.447</u>	<u>7.786.888</u>
Afschrijvingspercentage	0,0%	20,0%	20,0%	6,67%	0,0%	

Toelichting

De vooruitbetalingen op immateriële vaste activa bestaan uit onderhanden ICT projecten. Deze zijn toegelicht onder 5.1.5 punt 1.

5.1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortuitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016						
- aanschafwaarde	119.065.245	0	59.057.552	1.737.861	0	179.860.658
- cumulatieve afschrijvingen	12.279.130	0	34.978.741	0	0	47.257.871
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>106.786.115</u>	<u>0</u>	<u>24.078.811</u>	<u>1.737.861</u>	<u>0</u>	<u>132.602.787</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	2.683.036	0	2.922.284	0	0	5.605.320
- afschrijvingen	3.654.363	0	5.692.526	0	0	9.346.889
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	1.692.129	0	0	1.737.861	0	3.429.990
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>1.692.129</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.737.861</u>	<u>0</u>	<u>3.429.990</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-2.663.456</u>	<u>0</u>	<u>-2.770.242</u>	<u>-1.737.861</u>	<u>0</u>	<u>-7.171.559</u>
Stand per 31 december 2016						
- aanschafwaarde	120.056.152	0	61.979.836	0	0	182.035.988
- cumulatieve afschrijvingen	15.933.493	0	40.671.267	0	0	56.604.760
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>104.122.659</u>	<u>0</u>	<u>21.308.569</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>125.431.228</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	2,0-5,0%	0,0%	10,0-20,0%	0,0%	0,0%	

Toelichting

- De activa in uitvoering bestonden uit De bouwkosten voor De nieuwe polikliniek in Oss. Deze zijn na ingebruikname overgebracht naar De bedrijfsgebouwen en terreinen.
- In het boekjaar heeft de afrekening integratieheffing plaatsgevonden, de ontvangen BTW is in mindering gebracht op de aanschafwaarde.

5.1.8 MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2016	1.463.405	0	0	0	1	1.463.406
Kapitaalstortingen	0	0	0	0	0	0
Resultaat deelnemingen	-144.025	0	0	0	0	-144.025
Voorziening deelneming	0	0	0	0	0	0
Verstrekke leningen	0	0	0	0	143.580	143.580
Ontvangen dividend / aflossing leningen	0	0	0	0	-2.501	-2.501
Bijgeschreven rente leningen	0	0	0	0	2.374	2.374
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>1.319.380</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>143.454</u>	<u>1.462.834</u>

BIJLAGE

5.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2016

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2015	Nieuwe leningen in 2016	Aflossing in 2016	Restschuld 31 december 2016	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2016	Aflossingswijze	Aflossing 2017	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
BNG	02-08-99	5.105.027	30	onderhands	5,00%	2.382.467	0	170.160	2.212.307	1.361.507	13	lineair	170.160	rijksgarantie
NWB	30-03-01	6.711.409	15	onderhands	5,20%	447.427	0	447.427	0	0	0	lineair	0	borging WFZ
BNG	15-09-03	1.134.450	20	onderhands	2,15%	453.780	0	56.723	397.057	113.442	7	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	01-12-03	1.134.450	20	onderhands	2,16%	453.780	0	56.723	397.057	113.442	7	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	22-12-03	3.750.000	18	onderhands	1,84%	1.250.000	0	208.333	1.041.667	2	5	lineair	208.333	borging WFZ
BNG	15-02-04	1.134.450	20	onderhands	2,25%	510.503	0	56.722	453.781	170.171	8	lineair	56.722	rijksgarantie
BNG	01-12-04	1.497.474	12	onderhands	3,83%	124.790	0	124.790	0	0	0	lineair	0	gem. Oss
BNG	17-01-05	1.077.728	12	onderhands	3,83%	510.503	0	56.723	453.780	170.165	8	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	21-11-05	2.382.346	21	onderhands	3,56%	1.247.896	0	113.445	1.134.451	567.226	10	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	03-02-06	2.382.346	21	onderhands	3,62%	1.361.340	0	113.445	1.247.895	680.670	11	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	15-06-09	1.588.231	10	onderhands	4,30%	635.292	0	158.823	476.469	0	3	lineair	158.823	borging WFZ
BNG	02-11-09	2.155.460	19	onderhands	4,49%	1.474.788	0	113.445	1.361.343	794.118	12	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	01-08-10	2.042.011	18	onderhands	3,60%	1.474.786	0	113.445	1.361.341	794.116	12	lineair	113.445	rijksgarantie
Hurks Groep B.V.	23-12-10	2.400.000	n.v.t.	achtergesteld	10,00%	2.400.000	0	2.400.000	0	0	n.v.t.	afl. vrij	0	niet geborgd
Kuijpers Holding B.V.	23-12-10	1.600.000	n.v.t.	achtergesteld	10,00%	1.600.000	0	1.600.000	0	0	n.v.t.	afl. vrij	0	niet geborgd
St. Goodwillfonds Bernhoven	25-07-16	4.500.000	n.v.t.	achtergesteld	4,00%	0	4.500.000	0	4.500.000	4.500.000	n.v.t.	afl. vrij	0	niet geborgd
ING Bank	01-12-12	58.000.000	30	onderhands	5,73%	54.133.334	0	1.933.333	52.200.001	42.533.336	27	lineair	1.933.333	niet geborgd
Rabobank	01-12-12	58.000.000	30	onderhands	5,73%	54.133.334	0	1.933.333	52.200.001	42.533.336	27	lineair	1.933.333	niet geborgd
Totaal		156.595.382				124.594.020	4.500.000	9.656.870	119.437.150	94.331.531			5.084.653	

Toelichting:

- De lening aan het Goodwillfonds is achtergesteld.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

5.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2016

Stichting Ziekenhuis Bernhoven

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	186.232.621	184.590.087
Subsidies	2.604.564	2.754.335
Overige bedrijfsopbrengsten	12.410.558	10.882.404
	<u>201.247.743</u>	<u>198.226.826</u>
Som der bedrijfsopbrengsten		
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	117.718.774	113.753.495
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten die aan de instelling voor medisch specialistische zorg declareren	3.057.689	3.784.610
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	9.725.064	10.348.879
Overige bedrijfskosten	60.586.388	58.420.480
	<u>191.087.915</u>	<u>186.307.464</u>
Som der bedrijfslasten		
BEDRIJFSRESULTAAT	10.159.828	11.919.362
Financiële baten en lasten	-6.233.692	-7.230.542
Resultaat deelnemingen	-144.026	-78.674
	<u>3.782.110</u>	<u>4.610.145</u>
RESULTAAT BOEKJAAR		
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene / overige reserve	3.782.110	4.610.145
	<u>3.782.110</u>	<u>4.610.145</u>

5.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2016

Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Opbrengsten zorgprestaties	10.741.309	10.413.249
Subsidies	0	385
Overige bedrijfsopbrengsten	29.562	10.299
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>10.770.871</u>	<u>10.423.933</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	3.143.257	3.056.013
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten die aan de instelling voor medisch specialistische zorg declareren	0	0
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	188.058	200.694
Overige bedrijfskosten	7.328.274	7.393.009
Som der bedrijfslasten	<u>10.659.589</u>	<u>10.649.716</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	111.282	-225.783
Financiële baten en lasten	0	0
Resultaat deelnemingen	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>111.282</u></u>	<u><u>-225.783</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Toevoeging/(onttrekking):		
Algemene / overige reserve	111.282	-225.783
	<u>111.282</u>	<u>-225.783</u>

5.1.11.2 AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen:		
Stichting Ziekenhuis Bernhoven	3.782.110	4.610.144
Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven	111.282	-225.783
	<u>3.893.392</u>	<u>4.384.361</u>
Resultaat volgens geconsolideerde resultatenrekening	<u>3.893.392</u>	<u>4.384.361</u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

BATEN

15. Opbrengsten zorgprestaties

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	190.159.591	188.390.454
Overige zorgprestaties	1.630.225	1.288.561
Totaal	<u>191.789.816</u>	<u>189.679.015</u>

16. Subsidies

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Overige Rijkssubsidies	1.401.615	1.263.836
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	1.101.100	1.485.777
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	101.849	5.107
Totaal	<u>2.604.564</u>	<u>2.754.720</u>

17. Overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Verhuur lokaliteiten	352.009	360.142
Bijdragen DROOM strategie	6.925.000	5.850.000
Opbrengsten diensten en detacheringen	404.742	276.505
Bijdragen Garantieregeling Kapitaalslasten	1.956.008	2.610.972
Overige opbrengsten	701.768	918.537
Omzetbelasting	1.217.301	0
Baten voorgaand boekjaar	0	0
Totaal	<u>11.556.828</u>	<u>10.016.156</u>

Toelichting:

- De overige opbrengsten betreffen opbrengsten van Bernhoven waaronder vergoedingen voor uitgeleend personeel en de verhuur van onroerend goed.
- In het boekjaar is het eenmalig effect verwerkt van de teruggaaf omzetbelasting in de afrekening over voorgaande jaren.
- De bijdragen DROOM strategie betreffen specifieke bijdragen van de aangesloten zorgverzekeraars CZ en VGZ. Deze dienen om noodzakelijke investeringen in mensen en middelen te kunnen bekostigen teneinde de DROOM strategie succesvol en volledig uit te kunnen voeren. Definitieve vaststelling van de bijdragen vinden plaats in het jaar volgend op de ontvangsten. De bijdragen voor 2015 zijn definitief en onveranderd vastgesteld.
- De post Bijdragen Garantieregeling Kapitaalslasten bevat de berekende jaarbijdrage over het boekjaar.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

18. *Personeelskosten*

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Lonen en salarissen	91.357.265	88.614.510
Sociale lasten	11.676.348	11.202.991
Pensioenpremies	6.993.880	6.735.639
Andere personeelskosten:	8.227.411	7.329.343
Doorberekende salariskosten aan derden	0	-1.327.640
Subtotaal	<u>118.254.904</u>	<u>112.554.843</u>
Personeel niet in loondienst	2.607.127	4.249.304
Totaal personeelskosten	<u><u>120.862.031</u></u>	<u><u>116.804.147</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Stichting Ziekenhuis Bernhoven	1.494	1.491
Stichting Diagnostisch Centrum en Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven	58	57
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u><u>1.552</u></u>	<u><u>1.548</u></u>

Toelichting:

- De doorberekende salariskosten aan derden worden met ingang van 2016 verantwoord onder de overige opbrengsten.
- De kosten voor Personeel niet in loondienst zijn afgenomen. Met ingang van 30 juni 2016 is de discipline radiologie niet langer een extern medisch specialistisch bedrijf maar zijn de specialisten in loondienst getreden van Bernhoven.

19. *Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten die aan de instelling voor medisch specialistische zorg declareren*

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Radiologie	1.495.687	2.406.485
Plastische Chirurgie	822.490	478.125
Kaakchirurgie	739.512	900.000
Totaal	<u><u>3.057.689</u></u>	<u><u>3.784.610</u></u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

20. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Immateriële vaste activa:		
- kosten en ontwikkeling	225.565	0
- goodwill	340.668	328.335
Materiële vaste activa:		
- bedrijfsgebouwen en -terreinen	3.654.363	4.166.064
- andere vaste bedrijfsmiddelen	5.692.526	6.055.174
Totaal afschrijvingen	<u>9.913.122</u>	<u>10.549.573</u>

21. Overige bedrijfskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	6.924.777	7.346.161
Algemene kosten	15.324.047	14.750.557
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	35.388.830	34.515.129
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	1.104.614	974.526
- Energiekosten gas	632.909	897.897
- Energiekosten stroom	699.324	634.677
- Energie transport en overig	39.631	43.206
Subtotaal	<u>2.476.478</u>	<u>2.550.306</u>
Huur en leasing	801.634	455.830
Dotaties en vrijval voorzieningen	931.490	0
Totaal overige bedrijfskosten	<u>61.847.256</u>	<u>59.617.983</u>

Toelichting:

- De algemene kosten zijn toegenomen door het stijgen van ICT kosten met 0,8mln, het stijgen van de advieskosten met 0,9mln. De kosten dalen door een vrijval van de reservering voor het boekenonderzoek. De kostenstijgingen hebben een sterk verband met de implementatie van de DROOM strategie. Ten slotte is in 2016 een bijdrage aan het Goodwilfonds van EUR 1,5mln gereserveerd.
- De patiëntgebonden kosten zijn gestegen door het hoger uitvallen van de kosten voor dure geneesmiddelen.
- De dotaties aan voorzieningen betreffen met name de kosten voor reorganisatie voor project DROOM en de voorziening EXIT regeling.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

22. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Rentebaten	10.605	51.517
Rente belastingdienst	692.032	0
Subtotaal financiële baten	<u>702.637</u>	<u>51.517</u>
Rentelasten	-6.936.329	-7.282.059
Overige financiële lasten	0	0
Subtotaal financiële lasten	<u>-6.936.329</u>	<u>-7.282.059</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-6.233.692</u></u>	<u><u>-7.230.542</u></u>

Toelichting:

- De rente belastingdienst betreft rente welke is ontvangen bij de afrekening van de integratieheffing op de nieuwbouw.

23. Aandeel in het resultaat van deelnemingen

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
MediRisk	-332.360	-78.674
Dialysecentrum Ravenstein B.V.	188.334	0
Totaal resultaat deelnemingen	<u><u>-144.026</u></u>	<u><u>-78.674</u></u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

24. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling:

Eigenaam	P. Bennemeer	G.J. van den	R. Koopman	W. de Boer
	Algemeen directeur (voorzitter)	Financieel Directeur	Medisch directeur	Medisch directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 30/6	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	0,5	0,5
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Individueel WNT-maximum	179.000	179.000	44.750	89.500
Beloning	207.915	157.502	46.868	94.276
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	10.907	10.833	2.388	4.269
Subtotaal	218.822	168.335	49.256	98.545
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	218.822	168.335	49.256	98.545
Verplichte motivering indien overschrijding	Overschrijding vanwege bezoldigingsafspraken waarop het overgangsrecht van toepassing is	N.v.t.	Overschrijding vanwege bezoldigingsafspraken waarop het overgangsrecht van toepassing is	Overschrijding vanwege bezoldigingsafspraken waarop het overgangsrecht van toepassing is
Gegevens 2015				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
Beloning	205.684	157.243	101.751	99.251
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	10.762	11.827	4.393	4.403
Totaal bezoldiging 2015	216.446	169.070	106.144	103.654

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Vervolg leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling:

Eigenaam	H. Wouters	J.E. Slot	M. Jakobs	M. Bartholomeus
Functiegegevens	Directeur HRM	Directeur ICT	Directeur Commercie & Operations	Medisch directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/4 - 31/12	1/7 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0	0,5
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Individueel WNT-maximum	179.000	179.000	127.997	44.750
Beloning	130.411	128.497	87.027	34.578
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	10.776	10.789	7.671	2.503
Subtotaal	141.187	139.286	94.698	37.081
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	141.187	139.286	94.698	37.081
Verplichte motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2015				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	N.v.t.	N.v.t.
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	0,0	0,0
Beloning	130.891	131.907	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	10.762	10.762	0	0
Totaal bezoldiging 2015	141.653	142.669	0	0

Toelichting:

- Voor Bernhoven is klasse-indeling "V" van toepassing op basis van een puntentotaal van 13 en kent daardoor een bezoldigingsmaximum van € 179.000.

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Toezichthoudende topfunctionarissen:

Eigenaam	R.R.A. van Zijl	I.M. Koopmans	R. van Wouw - Strijbosch	P.H. Maas
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functie vervulling in 2016	1/1 - 7/1	1/1 - 23/5	1/1 - 23/5	1/1 - 23/5
Individueel WNT-maximum	343	7.013	7.013	7.013
Beloning	0	5.577	5.577	5.485
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
Subtotaal	0	5.577	5.577	5.485
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	5.577	5.577	5.485
Verplichte motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2015				
Aanvang en einde functie vervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning	21.391	6.112	14.261	14.261
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2015	21.391	6.112	14.261	14.261

Eigenaam	H. Be aard	G.J.C.M. Peeters	A. Heckman
Functiegegevens	Lid	Voorzitter	Lid
Aanvang en einde functie vervulling in 2016	1/1 - 23/5	18/3 - 31/12	23/5 - 31/12
Individueel WNT-maximum	7.013	21.186	10.887
Beloning	5.999	19.018	9.896
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Subtotaal	5.999	19.018	9.896
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totaal bezoldiging	5.999	19.018	9.896
Verplichte motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2015			
Aanvang en einde functie vervulling in 2016	1/1 - 31/12	N.v.t.	N.v.t.
Beloning	14.261	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totaal bezoldiging 2015	14.261	0	0

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Vervolg toezichthoudende topfunctionarissen:

Eigenaam	M. Duvivier	P.F.I.M. Snijders
Functiegegevens	Lid	Lid
Aanvang en einde functie vervulling in 2016	23/5 - 31/12	23/5 - 31/12
Individueel WNT-maximum	10.887	10.887
Beloning	9.896	9.896
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0
Subtotaal	9.896	9.896
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totaal bezoldiging	9.896	9.896
Verplichte motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2015		
Aanvang en einde functie vervulling in 2016	N.v.t.	N.v.t.
Beloning	0	0
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0
Totaal bezoldiging 2015	0	0

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Medisch specialisten

Functie	In dienst	Uit dienst	Parttime-factor	Bruto-inkomen	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Uitkeringen bij beëindiging dienstverband	Totaal bezoldiging
Medisch specialist	1-1-2015		100%	219.415	10.959	0	230.374
Medisch specialist	1-1-2015		88%	185.631	6.411	0	192.042
Medisch specialist	1-1-2015		88%	186.866	10.683	0	197.549
Medisch specialist	1-1-2015		100%	222.469	10.966	0	233.435
Medisch specialist	1-1-2015		100%	220.729	10.962	0	231.691
Medisch specialist	1-1-2015		60%	186.611	10.361	0	196.972
Medisch specialist	1-1-2015		100%	218.426	10.957	0	229.383
Medisch specialist	1-1-2015		88%	190.501	10.690	0	201.192
Medisch specialist	1-1-2015		100%	215.481	10.953	0	226.434
Medisch specialist	1-1-2015		61%	119.463	6.678	0	126.141
Medisch specialist	1-1-2015		100%	245.496	11.017	0	256.512
Medisch specialist	1-1-2015		100%	211.936	10.943	0	222.880
Medisch specialist	1-1-2015		100%	218.795	10.962	0	229.757
Medisch specialist	1-9-2016	30-9-2016	0%	1.030	214	0	1.243
Medisch specialist	1-1-2015		90%	187.354	10.366	0	197.720
Medisch specialist	1-1-2015		100%	220.057	10.961	0	231.018
Medisch specialist	1-1-2015		100%	209.338	10.939	0	220.277
Medisch specialist	1-1-2015		40%	172.858	10.898	0	183.755
Medisch specialist	1-1-2015		100%	205.758	10.933	0	216.691
Medisch specialist	1-1-2015		100%	247.563	11.021	0	258.584
Medisch specialist	1-1-2015		75%	152.514	8.711	0	161.226
Medisch specialist	1-1-2015		100%	212.973	10.946	0	223.919
Medisch specialist	1-1-2015		60%	198.813	10.915	0	209.728
Medisch specialist	1-1-2015		100%	218.426	10.957	0	229.383
Medisch specialist	1-8-2014		80%	141.896	8.689	0	150.585
Medisch specialist	1-1-2015		100%	221.481	10.964	0	232.445
Medisch specialist	1-1-2015		100%	217.094	10.954	0	228.048
Medisch specialist	1-1-2015		100%	205.781	10.933	0	216.714
Medisch specialist	1-2-2015		100%	182.428	10.846	0	193.274
Medisch specialist	1-1-2015		100%	198.919	10.917	0	209.836
Medisch specialist	1-1-2015		76%	177.117	9.925	0	187.042
Medisch specialist	1-1-2015		100%	209.338	10.939	0	220.277
Medisch specialist	1-1-2015		100%	221.265	11.012	0	232.277
Medisch specialist	1-1-2015		88%	182.062	10.673	0	192.735
Medisch specialist	1-1-2015		100%	198.919	10.917	0	209.836
Medisch specialist	1-1-2015		63%	123.310	6.856	0	130.166
Medisch specialist	1-1-2015		100%	238.083	11.008	0	249.092
Medisch specialist	1-1-2015		100%	196.134	10.912	0	207.045
Medisch specialist	1-1-2015		100%	221.080	10.963	0	232.043
Medisch specialist	1-1-2015		100%	237.377	10.999	0	248.376
Medisch specialist	1-1-2015		9%	186.535	10.683	0	197.218
Medisch specialist	1-10-2015		9%	15.070	951	0	16.020
Medisch specialist	1-1-2015		100%	207.538	10.939	0	218.477
Medisch specialist	1-1-2015		100%	200.862	10.953	0	211.816
Medisch specialist	1-1-2015		100%	223.529	10.969	0	234.498
Medisch specialist	1-1-2015		100%	220.729	10.962	0	231.691
Medisch specialist	1-1-2015		100%	218.726	10.961	0	229.688
Medisch specialist	1-1-2015		100%	220.484	10.962	0	231.446

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Vervolg medisch specialisten

Functie	In dienst	Uit dienst	Parttime-factor	Bruto-inkomen	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Uitkeringen bij beëindiging dienstverband	Totaal bezoldiging
Medisch specialist	1-1-2015		100%	209.338	10.939	0	220.277
Medisch specialist	1-1-2015		50%	94.028	5.427	0	99.455
Medisch specialist	1-1-2015		100%	213.023	10.946	0	223.969
Medisch specialist	1-7-2015		100%	178.904	10.861	0	189.765
Medisch specialist	1-1-2015		100%	217.538	10.955	0	228.493
Medisch specialist	1-1-2015		76%	173.482	9.917	0	183.400
Medisch specialist	1-1-2015		76%	175.846	10.026	0	185.872
Medisch specialist	1-1-2015		60%	153.976	10.945	0	164.921
Medisch specialist	1-1-2015		100%	222.767	10.967	0	233.734
Medisch specialist	1-1-2015		50%	94.916	5.429	0	100.345
Medisch specialist	1-1-2015		76%	143.872	8.273	0	152.145
Medisch specialist	1-1-2015		100%	223.109	10.968	0	234.077
Medisch specialist	1-1-2015		100%	223.674	10.969	0	234.643
Medisch specialist	1-1-2015		50%	102.583	5.444	0	108.027
Medisch specialist	1-1-2015		100%	218.426	10.957	0	229.383
Medisch specialist	1-1-2015		88%	185.066	10.683	0	195.749
Medisch specialist	1-1-2015		89%	222.962	10.969	0	233.931
Medisch specialist	1-1-2015		100%	207.039	10.936	0	217.975
Medisch specialist	1-1-2015		63%	138.270	7.099	0	145.368
Medisch specialist	1-1-2015		100%	216.779	10.955	0	227.734
Medisch specialist	1-1-2015		100%	218.426	10.957	0	229.383
Medisch specialist	1-1-2015		88%	190.501	10.690	0	201.192
Medisch specialist	1-1-2015		100%	200.129	10.920	0	211.049
Medisch specialist	1-1-2015		89%	219.247	10.960	0	230.206
Medisch specialist	1-1-2015		100%	222.061	10.965	0	233.025
Medisch specialist	1-1-2015		100%	218.426	10.957	0	229.383
Medisch specialist	1-1-2015		100%	208.459	10.984	0	219.443
Medisch specialist	11-7-2016		0%	12.425	0	0	12.425
Medisch specialist	1-1-2015		100%	187.490	10.155	0	197.645
Medisch specialist	1-1-2015		78%	175.290	10.024	0	185.314
Medisch specialist	1-1-2015		76%	166.353	9.375	0	175.728
Medisch specialist	1-1-2015		78%	171.361	9.910	0	181.271
Medisch specialist	1-1-2015		76%	169.625	9.910	0	179.535
Medisch specialist	1-1-2015		100%	220.729	10.962	0	231.691
Medisch specialist	1-1-2015		80%	155.534	8.718	0	164.252
Medisch specialist	1-1-2015		100%	222.061	10.965	0	233.025
Medisch specialist	1-1-2015		78%	195.954	10.912	0	206.866
Medisch specialist	1-1-2015		70%	137.455	7.626	0	145.081
Medisch specialist	1-1-2015		88%	195.954	10.912	0	206.866
Medisch specialist	1-1-2015		100%	198.919	10.917	0	209.836
Medisch specialist	1-1-2015		80%	227.699	10.979	0	238.678
Medisch specialist	1-1-2015		88%	199.326	10.918	0	210.244
Medisch specialist	1-1-2015		100%	212.359	10.944	0	223.303
Medisch specialist	1-1-2015		100%	217.538	10.955	0	228.493
Medisch specialist	1-1-2015		100%	220.729	10.962	0	231.691
Medisch specialist	1-1-2015		100%	213.459	10.947	0	224.406
Medisch specialist	1-1-2015		100%	223.243	10.968	0	234.211
Medisch specialist	1-1-2015		100%	183.858	10.887	0	194.745

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

Vervolg medisch specialisten

Functie	In dienst	Uit dienst	Parttime-factor	Bruto-inkomen	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Uitkeringen bij beëindiging dienstverband	Totaal bezoldiging
Medisch specialist	1-1-2015		78%	221.775	10.965	0	232.740
Medisch specialist	1-1-2015		100%	235.741	10.995	0	246.736
Medisch specialist	1-1-2015	31-8-2016	100%	157.199	7.311	117.324	281.834
Medisch specialist	1-11-2015	27-11-2016	8%	129.417	9.045	0	138.462
Medisch specialist	1-1-2015		100%	213.459	10.947	0	224.406
Medisch specialist	1-1-2015		100%	219.264	10.962	0	230.226
Medisch specialist	1-1-2015		100%	220.729	10.962	0	231.691
Medisch specialist	1-1-2015		0%	17.859	988	0	18.848
Medisch specialist	1-3-2016		0%	24.559	1.817	0	26.376
Medisch specialist	1-1-2015		100%	220.729	10.962	0	231.691
Medisch specialist	1-1-2015		78%	172.777	10.019	0	182.796
Medisch specialist	1-9-2015		100%	179.622	10.866	0	190.489
Medisch specialist	1-1-2015		76%	131.910	7.297	0	139.207
Medisch specialist	1-1-2015		100%	225.383	10.973	0	236.356
Medisch specialist	1-1-2015		100%	219.036	10.961	0	229.997
Medisch specialist	1-1-2015		100%	216.270	10.954	0	227.224
Medisch specialist	1-1-2015		9%	170.353	10.823	0	181.176
Medisch specialist	1-1-2015		76%	173.482	9.917	0	183.400
Medisch specialist	1-1-2015		100%	224.335	10.972	0	235.307
Medisch specialist	1-1-2015		100%	217.284	10.956	0	228.240
Medisch specialist	1-1-2015		100%	218.426	10.957	0	229.383
Medisch specialist	1-1-2015		100%	210.335	10.942	0	221.277
Medisch specialist	1-6-2015		100%	194.727	10.908	0	205.635
Medisch specialist	1-1-2015		100%	188.544	10.896	0	199.440
Medisch specialist	1-1-2015		100%	209.338	10.939	0	220.277
Medisch specialist	1-1-2015		50%	94.916	5.429	0	100.345
Medisch specialist	1-1-2015		50%	148.526	8.282	0	156.809
Medisch specialist	1-1-2015		100%	218.532	10.897	0	229.429
Medisch specialist	1-1-2015		76%	166.674	9.901	0	176.576

Toelichting:

Afhankelijk van de betrokken functionaris geldt één van de onderstaande motivaties:

- arbeidsmarkt - concurrentiepositie t.o.v. vrijgevestigd medisch specialisten; gebaseerd op gemiddelde werkweek 40-48 uur excl. diensten resp. maximaal 55 uur incl. diensten bij voltijds dienstverband
- concurrentiepositie t.o.v. overige zorginstellingen en marktsector
- concurrentiepositie t.o.v. overige zorginstellingen en vrije sector

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

25. Honoraria accountant

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
De honoraria van de accountant over het boekjaar zijn als volgt:		
1 Controle van de jaarrekening	184.525	130.075
2 Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC en Nacalculatie)	25.900	18.507
3 Fiscale advisering	0	0
4 Niet-controlediensten	15.157	0
Totaal honoraria accountant	<u><u>225.582</u></u>	<u><u>148.582</u></u>

26. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder punt 24.

5.1.11 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	7.786.888	6.136.626
Materiële vaste activa	2	125.161.655	132.147.416
Financiële vaste activa	3	1.462.834	1.463.406
Totaal vaste activa		<u>134.411.377</u>	<u>139.747.448</u>
Vlottende activa			
Vorraden	4	1.497.723	1.244.933
Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten	5	896.337	752.847
Vorderingen uit hoofde van bekostiging	6	0	1.701.753
Overige vorderingen	7	42.231.368	37.965.666
Liquide middelen	8	18.544.433	28.792.578
Totaal vlottende activa		<u>63.169.861</u>	<u>70.457.777</u>
Totaal activa		<u><u>197.581.238</u></u>	<u><u>210.205.225</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	9	411.238	411.238
Collectief gefinancierd gebonden vermogen		24.511.907	20.729.797
Algemene en overige reserves		0	0
Totaal eigen vermogen		<u>24.923.145</u>	<u>21.141.035</u>
Voorzieningen	10		
Overige voorzieningen		13.424.011	10.084.355
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	11	114.352.497	119.420.483
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Schulden uit hoofde van bekostiging	6	0	0
Overige kortlopende schulden	12	44.881.585	59.559.352
Totaal kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		<u>44.881.585</u>	<u>59.559.352</u>
Totaal passiva		<u><u>197.581.238</u></u>	<u><u>210.205.225</u></u>

5.1.12 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2016

	Ref.	2016 €	2015 €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Opbrengsten zorgprestaties	15	186.232.621	184.590.087
Subsidies	16	2.604.564	2.754.335
Overige bedrijfsopbrengsten	17	12.410.558	10.882.404
Som der bedrijfsopbrengsten		201.247.743	198.226.826
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	18	117.718.774	113.753.495
Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten die aan de instelling voor medisch specialistische zorg declareren	19	3.057.689	3.784.610
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	20	9.725.064	10.348.879
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa			
Overige bedrijfskosten	21	60.586.388	58.420.480
Som der bedrijfslasten		191.087.915	186.307.464
BEDRIJFSRESULTAAT		10.159.828	11.919.362
Financiële baten en lasten	22	-6.233.692	-7.230.542
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	23	-144.026	-78.674
RESULTAAT BOEKJAAR		3.782.110	4.610.145
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2016	2015
		€	€
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene / overie reserves		3.782.110	4.610.145
		3.782.110	4.610.145

5.1.13 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

5.1.13.1 Algemeen

Omdat er geen afwijkingen zijn van de waarderingsgrondslagen in de enkelvoudige jaarrekening wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen van de geconsolideerde jaarrekening, paragraaf 5.1.4.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Kosten van ontwikkeling	2.029.420	0
Vooruitbetalingen op immateriële vaste activa	1.131.447	1.539.937
Goodwill	4.626.021	4.596.689
Totaal immateriële vaste activa	<u>7.786.888</u>	<u>6.136.626</u>
<i>Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	6.136.626	647.670
Bij: investeringen	4.471.480	5.817.291
Af: afschrijvingen	566.233	328.335
Af: desinvesteringen	2.254.985	0
Boekwaarde per 31 december	<u>7.786.888</u>	<u>6.136.626</u>

Toelichting:

- De vooruitbetalingen op immateriële vaste activa zijn projectkosten van Bernhoven voor de ontwikkeling van een ICT framework, de implementatie van het Electronisch Voorschrijf Systeem (EVS) en de implementatie van het Electronisch Verpleegkundig Dossier (EVD). Het ICT framework vormt de basis van de ICT infrastructuur voor de komende jaren. De infrastructuur is in gebruik genomen in 2015. De kosten voor het EVS en het EVD betreffen de kosten voor selectie, advies en implementatie van het systeem.

- De goodwill betreft de goodwill welke Bernhoven heeft toegekend aan de betrokken medisch specialisten welke in 2015 en 2016 in loondienst zijn getreden bij Bernhoven. De looptijd van de goodwill wordt verondersteld gelijk te zijn aan het gemiddeld aantal werkbare jaren van de medisch specialisten als groep en is vastgesteld op 15 jaar. Bernhoven schrijft de goodwill lineair af.

- Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.15.

2. Materiële vaste activa

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
<i>De specificatie is als volgt:</i>	€	€
Bedrijfsgebouwen en terreinen	104.122.659	106.786.115
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	21.038.996	23.623.440
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	0	1.737.861
Totaal materiële vaste activa	<u>125.161.655</u>	<u>132.147.416</u>
<i>Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	132.147.416	144.950.799
Bij: investeringen	5.603.060	3.379.216
Af: afschrijvingen	9.158.831	10.020.544
Af: desinvesteringen	3.429.990	6.162.055
Boekwaarde per 31 december	<u>125.161.655</u>	<u>132.147.416</u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

Toelichting:

- Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.16.

- Bernhoven heeft met behulp van de meest recente businesscase DROOM uit 2015 de bedrijfswaarde bepaald. Bernhoven is bij het opstellen van de meerjaren businesscase ondersteund door KPMG Corporate Finance. De gebruikte techniek bij het bepalen van de bedrijfswaarde is de Discounted Cashflow methode van de EBITDA. De bedrijfswaardeberekening resulteert in een waarde van € 170 mln per ultimo boekjaar bij een WACC van 6,4%. Bij toepassing van een WACC van 7,7% is de bedrijfswaarde € 146 mln. De bedrijfswaarde overschrijdt de boekwaarde waardoor geen noodzaak bestaat tot een bijzondere waardevermindering van de nieuwbouw. Aangezien de waarde van het onroerend goed is beoordeeld, is als kasstroom genererende eenheid het ziekenhuis als geheel genomen.

- In het boekjaar 2015 is gestart met de bouw van het Gezondheidscentrum Oss. Het Gezondheidscentrum Oss is op 1 februari 2016 opgeleverd en in 2016 in gebruik genomen.

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	31-dec-16	31-dec-15
	€	€
Deelnemingen	1.319.380	1.463.405
Overige vorderingen	143.454	1
Totaal financiële vaste activa	1.462.834	1.463.405

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	2016	2015
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	1.463.406	706.495
Resultaat deelnemingen	-144.025	0
Voorziening deelneming	0	-1.099.999
Verstreckte leningen	143.580	1.100.000
Ontvangen dividend / aflossing leningen	-2.501	0
Bijgeschreven rente leningen	2.374	0
Overige mutaties	0	756.910
Boekwaarde per 31 december	1.462.834	1.463.406

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen (x € 1.000)	Resultaat (x € 1.000)
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Dialysecentrum Ravenstein B.V.	Dialyse van patiënten	193.374	28%	690.621	300.624
Zeggenschapsbelangen:					
MediRisk	Risico's verzekeren	726.006		27.724.000	-11.136.000
Coöperatie ZANOB U.A.	Ziekenhuisapothek	400.000		-148.384	-35.623

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Toelichting:

- Voor een nadere specificatie van het verloop van de financiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.17.
- Bernhoven heeft in 2015 een lening verstrekt aan Zorghotel Udens Duyn van € 1.100.000 met een looptijd van 25 jaar. In 2016 is met de tegenpartij een vaststellingsovereenkomst gesloten om deze lening versneld en ineens financieel af te wikkelen. De voorziening is daarop vrijgevallen.
- Het verschaft kapitaal aan Medirisk bestaat uit nominaal € 131.000, € 585.751 agio en € 9.255 rente.
- Onder de waarderingsgrondslagen staan het vermogen en het resultaat van de laatst vastgestelde jaarrekeningen van 2

4. Voorraden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-16	31-dec-15
	€	€
Medische middelen	1.479.083	1.224.490
Overige voorraden	18.640	20.443
Totaal voorraden	1.497.723	1.244.933

Toelichting:

- De toename van de voorraden wordt veroorzaakt door toename van de geregistreerde voorraad op de operatiekamers en het verstrekken van voorraad in consignatie aan de regioapothek.
- Een voorziening voor incurante voorraden wordt niet noodzakelijk geacht.

5. Onderhanden werk uit hoofde van DBC's / DBC-zorgproducten

De specificatie is als volgt:

	31-dec-16	31-dec-15
	€	€
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten A-segment	1.416.745	1.322.292
Onderhanden werk DBC's / DBC-zorgproducten B-segment	20.249.618	19.923.659
Af: ontvangen voorschotten	-26.252.767	-34.487.174
Waarvan ontvangen voorschotten niet zijnde onderhanden werk	0	8.602.831
Af: nuancering en afslagen	-6.941.882	-6.509.448
Bij: overboeking naar vorderingen op debiteuren	12.424.623	11.900.687
Totaal onderhanden werk	896.337	752.847

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

De specificatie per categorie DBC's / DBC-zorgproducten is als volgt weer te geven:

Stroom DBC's / DBC-zorgproducten	Gerealiseerde kosten en toegerekende winst	Af: verwerkte verliezen	Af: ontvangen voorschotten	Saldo per 31-dec-2016
	€	€	€	€
Achmea	2.716.748	992.576	1.724.172	0
CZ	8.289.908	5.049.844	3.240.064	0
Menzis	982.181	38.452	566.000	377.729
Multizorg	449.297	624.366	-175.069	0
VGZ	8.585.618	112.640	8.472.978	0
DSW	224.656	119.362	0	105.294
Overig	417.955	4.641	0	413.314
Totaal (onderhanden werk)	<u>21.666.363</u>	<u>6.941.881</u>	<u>13.828.145</u>	<u>896.337</u>

Toelichting:

Daar waar de bevoorschotting van de zorgverzekeraar het OHW van het desbetreffende label overschrijdt wordt het surplus overgebracht naar bevoorschotting op de vorderingen.

6. Vorderingen en schulden uit hoofde van bekostiging

Vorderingen uit hoofde van bekostiging:	31-dec-16	31-dec-15
	€	€
Vorderingen uit hoofde van transitierегeling	0	1.701.753
Totaal vorderingen uit hoofde van bekostiging	<u>0</u>	<u>1.701.753</u>
Schulden uit hoofde van bekostiging:	31-dec-16	31-dec-15
	€	€
Schulden uit hoofde van transitierегeling	0	0
Totaal schulden uit hoofde van bekostiging	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting:

- De NZa vereist in de Regeling Transitie bekostigingsstructuur medisch specialistische zorg dat een instelling voor medisch specialistische zorg de gerealiseerde omzet uit prestatiebekostiging en de omzet die zou zijn behaald onder de oude bekostigingssystematiek vaststelt. Het verschil tussen beide bedragen wordt aangeduid met de term transitiebedrag. De zorginstelling neemt een vordering respectievelijk een schuld uit hoofde van de Regeling Transitie bekostigingsstructuur medisch specialistische zorg op als afzonderlijke post in de toelichting op de balans.

- Bernhoven is in de gelegenheid gesteld om een nieuw dossier transitiebedrag aan te leveren aan de NZa. Op 26 februari 2016 heeft de NZa een definitieve beschikking opgelegd. Bernhoven is tegen de uitspraak van 26 februari 2016 in beroep gegaan bij de NZa. De mogelijke uitkomsten van dit beroep zijn niet bekend of in te schatten en zijn niet cijfermatig verwerkt in de jaarrekening.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

7. *Debiteuren en overige vorderingen*

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	11.448.943	17.465.879
Bevoorschotting van onderhanden werk	-12.424.623	-11.900.687
Voorziening dubieuze debiteuren	-569.417	-472.956
Nog te factureren omzet DBC's / DBC-zorgproducten	29.292.669	15.878.507
Omzetbelasting	0	6.557
Vooruitbetaalde bedragen	1.299.761	866.937
Nog te ontvangen bedragen	69.428	404.534
Rekening-courant St. Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Bernhoven	1.360.796	1.214.134
Garantieregeling kapitaallasten	11.753.811	9.797.803
Leningen Medisch specialisten	0	3.549.052
Overige overlopende activa	0	453.137
Totaal debiteuren en overige vorderingen	<u>42.231.368</u>	<u>37.262.897</u>

Toelichting:

- De post Nog Te Factureren Omzet neemt toe met 13,4mln doordat ultimo boekjaar weinig werd gefactureerd. De post loopt grotendeels af in januari 2017.
- De leningen aan medisch specialisten zijn in het boekjaar overgedragen aan het Stichting Goodwillfonds Bernhoven, het collectief van de medisch specialisten verbonden aan Bernhoven.
- Doordat de administraties van de stichting en het diagnostisch centrum sterk vervlochten zijn fungeert de rekening-courant verhouding als debiteuren, crediteuren en liquide middelen voor het DCTB. Er zijn geen aflossingsverplichtingen overeengekomen en er zijn geen zekerheden gesteld. Over de rekening-courant wordt geen rente berekend.
- Onder de kortlopende vorderingen bevindt zich een vordering van 11,8mln uit hoofde van de garantieregeling kapitaalslasten. De vordering uit hoofde van de garantieregeling kapitaallasten is gebaseerd op de beleidsregel van de NZa "Garantieregeling kapitaallasten 2013-2016".

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

8. Liquide middelen*De specificatie is als volgt:*

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Bankrekeningen	18.544.433	28.695.867
Kruisposten	0	96.711
Totaal liquide middelen	<u>18.544.433</u>	<u>28.792.578</u>

Toelichting:

Er is in 2014 een rekening-courantfaciliteit met de ING-Bank en de Rabobank overeengekomen van € 15 mln. Bernhoven is van mening dat deze nieuwe faciliteit volstaat. De faciliteiten bij de ING-Bank en de Rabobank zijn met elkaar verbonden. Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar.

De volgende zekerheden zijn gesteld: vuistloos pandrecht op alle roerende zaken, stil pandrecht op handelsvorderingen, stil pandrecht onderhanden werk, stil pandrecht op rechten uit verzekeringspolissen, rechten uit huurovereenkomsten alsmede op quasi goederenrechtelijke rechten met betrekking tot het vastgoed en hypotheekrecht op de nieuwbouw van het ziekenhuis.

De te betalen rente bedraagt EURIBOR plus 225 basispunten, vanaf 2017 bedraagt deze EURIBOR plus 175 basispunten.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

9. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Kapitaal	411.238	411.238
Algemene en overige reserves	24.511.907	20.729.797
Totaal eigen vermogen	<u>24.923.145</u>	<u>21.141.035</u>

Kapitaal

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2016</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2016</u>
	€	€	€	€
Kapitaal	411.238	0	0	411.238
Totaal kapitaal	<u>411.238</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>411.238</u>

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2016</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2016</u>
	€	€	€	€
Algemene en overige reserves	20.729.797	3.782.110	0	24.511.907
Totaal algemene en overige reserves	<u>20.729.797</u>	<u>3.782.110</u>	<u>0</u>	<u>24.511.907</u>

Toelichting:

- Het kapitaal bestaat uit in het verleden ontvangen giften en exploitatieresultaten over de jaren tot en met 1982, ingebracht door de fusiepartners Sint Annaziekenhuis en Sint Josephziekenhuis.
- Het voorstel voor resultaatbestemming is reeds in de jaarrekening verwerkt.

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2016 en resultaat over 2016

De specificatie is als volgt :

	<u>Eigen</u> <u>vermogen</u>	<u>Resultaat</u>
	€	€
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:		
Stichting Ziekenhuis Bernhoven	24.923.145	3.782.110
St. Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven	-82.080	111.282
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>24.841.065</u>	<u>3.893.392</u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

10. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	Saldo per 1-jan-2016	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo per 31-dec-2016
	€	€	€	€	€
Voorziening uitgestelde beloning	1.723.802	0	159.953	0	1.563.849
Persoonlijk levensfase budget (PLB)	450.239	0	148.332	0	301.907
Exitpremie medisch specialisten	4.322.272	710.507	171.168	0	4.861.611
Voorziening reorganisatie	1.873.400	1.988.263	129.890	0	3.731.773
Voorziening langdurig zieken	343.690	1.454.903	74.686	0	1.723.907
Voorziening frictiekosten	1.370.952	0	119.087	790.060	461.805
Voorziening ORT	0	779.159	0	0	779.159
Totaal voorzieningen	10.084.355	4.932.832	803.116	790.060	13.424.011

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-2016
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	5.829.759
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	3.287.684
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	4.306.568

Toelichting per categorie voorziening:

Voor een nadere toelichting op de voorziening per categorie wordt verwezen naar de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

11. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Schulden aan banken	109.852.497	115.420.483
Overige langlopende schulden	4.500.000	4.000.000
Totaal langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	<u>114.352.497</u>	<u>119.420.483</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Stand per 1 januari	124.594.020	130.250.885
Bij: nieuwe leningen	4.500.000	0
Af: aflossingen	-9.656.870	-5.656.865
Totaal mutaties	-5.156.870	-5.656.865
Stand per 31 december	<u>119.437.150</u>	<u>124.594.020</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	5.084.653	5.173.537
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>114.352.497</u>	<u>119.420.483</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	5.084.653	5.173.537
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	114.352.497	119.420.483
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	94.331.531	94.757.361

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage 5.1.18 Overzicht leningen.
De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Toelichting:

De achtergestelde leningen aan de bouwers zijn in het boekjaar afgelost. Van het Stichting Goodwillfonds Bernhoven is op 21 maart 2017 een achtergestelde lening verkregen van EUR 4,5mln, de rente bedraagt 4%. De achtergestelde lening wordt uiterlijk 21 maart 2027 geconverteerd in eigen vermogen of afgelost. Conversie geschiedt na omzetting van Bernhoven naar de rechtsvorm BV. Bernhoven en Goodwillfonds richten een STAK op waarna het Goodwillfonds certificaten van aandelen verkrijgt ter grootte van haar verstrekte financiering.

Verstrekte zekerheden:

- Bankhypothec: Betreft een eerste hypothec groot € 150.000.000,00 op het totale vastgoed van Stichting Ziekenhuis Bernhoven. De zekerheid is t.b.v. Rabobank en ING gezamenlijk.
- Verpanding van bedrijfsuitrusting, inventaris, voorraden, onderhanden werk en vorderingen op derden.
- Pari pasu verklaring / negative pledge
- No further Debt
- Solvabiliteitsratio, Leverage ratio, Debt Service Coverage Ratio
- Positieve Pledge
- De belangrijkste ziektekostenverzekeraars committeren zich voor de eerste 5 jaar (2014-2018) qua volume aan de afgegeven business-case.
- Het realiseren van de vastgestelde meerjarenprognose is resultaatverbintenis. Het niet realiseren van deze prognose leidt tot een default.
- De medisch specialisten gaan geen zelfstandige samenwerkingsverbanden aan (ZBC's, priveklinieken, etc.) binnen het adherentiegebied.
- No change of structure
- Hoofdelijk Medeschuldenaren: Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven en Stichting Zelfstandig Behandelcentrum Bernhoven (ZBCB).

De reële waarde van de langlopende leningen wijkt niet significant af van de boekwaarde.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

12. Overige kortlopende schulden

De specificatie is als volgt:

	<u>31-dec-16</u>	<u>31-dec-15</u>
	€	€
Crediteuren	9.404.250	10.091.364
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	5.084.653	5.173.537
Belastingen en sociale premies	4.692.773	4.558.568
Schulden pensioenen	773.213	756.191
Nog te betalen salarissen	545.863	1.006.516
Vakantiegeld	3.811.325	3.777.800
Vakantiedagen	944.174	1.349.504
Omzetbelasting	188.292	0
Overige schulden	638.179	86.838
Voorschotten nog te factureren omzet	0	7.129.246
PLB uren	8.071.623	7.487.135
Schuld aan Stichting Goodwillfonds Bernhoven	160.000	8.240.000
Nog te betalen kosten	10.567.240	9.902.653
Totaal overige kortlopende schulden	<u>44.881.585</u>	<u>59.559.352</u>

Toelichting:

De schuld aan het Stichting Goodwillfonds Bernhoven is in 2016 nagenoeg afgewikkeld. Het voorschot Nog Te Factureren omzet Achmea is in 2016 terugbetaald dan wel verrekend. De PLB-uren zijn ten opzichte van 2015 toegenomen met 0,6mln.

De belastingdienst heeft een boekenonderzoek uitgevoerd naar de omzetbelasting en loonheffing over het boekjaar 2013. Het onderzoek is afgerond en Bernhoven heeft aanvullende aangiften omzetbelasting ingediend.

13. Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Derivaten

Bernhoven heeft het renterisico van de financiering van de nieuwbouw afgedekt door het afsluiten van twee renteswaps. Bernhoven heeft de volgende renteswapcontracten afgesloten:

Naam bank:	Periode	Hoofdsom	Vaste rente	Actuele waarde per 31-12-2016
ING Bank	1-12-2012 t/m 1-1-2022	58.000.000	3,83%	-9.946.137
Rabobank	1-12-2012 t/m 1-1-2022	58.000.000	3,83%	-9.941.243

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

De actuele waarden van de contracten zijn gebaseerd op de opgaven van de ING Bank en de Rabobank per 31 december 2016. De transacties en kosten welke voortvloeien uit de renteswapcontracten hebben een gelijkmatig karakter gedurende de looptijd. De kosten voor de rentelasten en de kosten voor de renteswapcontracten worden gelijkmatig in de resultatenrekening verantwoord.

Kredietrisico

De Stichting loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder vorderingen, overlopende activa en over liquide middelen. Het maximale kredietrisico bedraagt EUR 60,4 mln. In totaal heeft Bernhoven debiteurenvorderingen voor 11,4mln waarvan via bevoorschotting 12,7mln reeds is ontvangen. De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn voor circa 60% geconcentreerd bij drie grote verzekeraars. EUR 30,6 mln van het risico betreft nog te factureren omzet aan Nederlandse zorgverzekeraars. EUR 18,5 mln betreft liquide middelen in rekening-courant bij Nederlandse banken. Genoemde debiteuren hebben allen ten minste een A rating. De Stichting heeft een actief debiteurenbeleid waarbij het risico van wanbetaling wordt verminderd door de inzet van een gerenommeerd incassobureau.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde, anders dan opgenomen in de toelichting inzake financiële instrumenten en langlopende leningen.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

14. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Verplichtingen uit hoofde van het macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument wordt door de minister van VWS ingezet om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch specialistische zorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch specialistische zorg, respectievelijk Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Voor 2016 is het mbi-omzetplafond door de NZa vastgesteld op EUR 21.049mln, prijsniveau 2015.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2016 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2016. Bernhoven is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2016.

Obligo

Het obligo betreffende de leningen, geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorgsector, bedraagt per 31 december 2016 € 45.544 (3% van de restschuld ad. € 1.518.136).

Alert

Bernhoven heeft in mei 2012 haar overeenkomst met Alert Life Sciences Computing S.A. en Alert Life Sciences Computing B.V. ontbonden, terugbetaling gevorderd van de reeds door haar aan Alert betaalde bedragen en Alert aansprakelijk gesteld voor de door haar geleden schade. Alert heeft Bernhoven in april 2013 gedagvaard wegens de vermeende onterechte ontbinding van de overeenkomst en vermeend onrechtmatig handelen. De totale hoogte van de vermeende schade van Alert is nog niet vastgesteld. Bernhoven bestrijdt de door Alert betrokken stellingen, alsmede de grondslag, aansprakelijkheid en omvang van die schade en verweert zich daartegen. Er zijn door de rechtbank nog geen uitspraken gedaan ten gunste van, of tegen, Bernhoven. Bernhoven verwacht dat deze uitspraak niet eerder volgt dan in 2017.

Coöperatie ZANOB U.A.

In 2010 heeft Bernhoven een exploitatiegarantie afgegeven aan Coöperatie ZANOB U.A. inzake de farmaceutische dienstverlening van Coöperatie ZANOB U.A. Bernhoven is verplicht de overeengekomen diensten af te nemen tegen overeengekomen prijzen. Bij een wijziging van de Bernhoven-opdracht wordt de doorberekening van de kosten aangepast. Bij beëindiging van de opdracht moet Bernhoven de frictiekosten dragen.

Bankgaranties en andere zekerheden

Voor de afgegeven bankgaranties en verstrekte zekerheden aan de banken verwijzen wij naar de toelichting bij punt 8.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

Huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen

Bernhoven heeft diverse contracten afgesloten voor toekomstige jaren die betrekking hebben op huur-, lease- en onderhoudsverplichtingen. Deze verplichtingen vervallen als volgt (bedragen afgerond opgenomen x € 1.000):

	Huur	Lease	Onderhoud
<1 jaar	374	0	1.487
>1 jaar en <5 jaar	1.375	0	3.014
>5 jaar	4.271	0	1.564
	<u>6.020</u>	<u>0</u>	<u>6.065</u>

Aansprakelijkheidsstelling Medirisk

Medirisk heeft per 31 december 2015 een kapitaalversterking van haar deelnemers ontvangen om te voldoen aan de Solvency-II eisen op 1 januari 2016. Bernhoven heeft daartoe naast een reguliere kapitaalstorting ook een TIER 2 garantiestelling afgegeven van € 732.729,34.

Bernhoven is met ingang van 2016 eigen risico drager voor de wettelijke medische aansprakelijkheid. Dat betekent dat Bernhoven aangesproken kan worden op eventuele toekomstige claims welke hun oorsprong vinden in het boekjaar.

Garantstelling negatief eigen vermogen Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven

Ondanks een in 2016 behaald positief resultaat, bedraagt voor Stichting Diagnostisch Centrum & Trombosedienst Ziekenhuis Bernhoven het eigen vermogen negatief € 82.080. Bernhoven stelt zich garant voor dit tekort zodat geen continuïteitsvraagstuk ontstaat voor het diagnostisch centrum.

5.1.15 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Kosten op- richting en uitgifte van aandelen	Kosten van ontwikkeling	Kosten van concessies, vergunningen en rechten van intellectuele eigendom	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Vooruitbe- talingen op immateriële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016						
- aanschafwaarde	0	0	0	4.925.024	1.539.937	6.464.961
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	328.335	0	328.335
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>4.596.689</u>	<u>1.539.937</u>	<u>6.136.626</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	0	2.254.985	0	370.000	1.846.495	4.471.480
- afschrijvingen	0	225.565	0	340.668	0	566.233
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	0	0	0	0	2.254.985	2.254.985
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	0	2.254.985	2.254.985
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>2.029.420</u>	<u>0</u>	<u>29.332</u>	<u>-408.490</u>	<u>1.650.262</u>
Stand per 31 december 2016						
- aanschafwaarde	0	2.254.985	0	5.295.024	1.131.447	8.681.456
- cumulatieve afschrijvingen	0	225.565	0	669.003	0	894.568
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>0</u>	<u>2.029.420</u>	<u>0</u>	<u>4.626.021</u>	<u>1.131.447</u>	<u>7.786.888</u>
Afschrijvingspercentage	0,0%	20,0%	20,0%	6,67%	0,0%	

Toelichting

De vooruitbetalingen op immateriële vaste activa bestaan uit onderhanden ICT projecten. Deze zijn verder toegelicht onder 5.1.5 punt 1.

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en voortuitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016						
- aanschafwaarde	119.065.245	0	56.989.533	1.737.861	0	177.792.639
- cumulatieve afschrijvingen	12.279.130	0	33.366.093	0	0	45.645.223
- bijzondere waardevermindering	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>106.786.115</u>	<u>0</u>	<u>23.623.440</u>	<u>1.737.861</u>	<u>0</u>	<u>132.147.416</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	2.683.036	0	2.920.024	0	0	5.603.060
- afschrijvingen	3.654.363	0	5.504.468	0	0	9.158.831
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	1.692.129	0	0	1.737.861	0	3.429.990
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>1.692.129</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.737.861</u>	<u>0</u>	<u>3.429.990</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-2.663.456</u>	<u>0</u>	<u>-2.584.444</u>	<u>-1.737.861</u>	<u>0</u>	<u>-6.985.761</u>
Stand per 31 december 2016						
- aanschafwaarde	120.056.152	0	59.909.557	0	0	179.965.709
- cumulatieve afschrijvingen	15.933.493	0	38.870.561	0	0	54.804.054
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>104.122.659</u>	<u>0</u>	<u>21.038.996</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>125.161.655</u>
Afschrijvingspercentage	2,0-5,0%	0,0%	10,0-25,0%	0,0%	0,0%	

Toelichting

- De activa in uitvoering bestonden uit De bouwkosten voor De nieuwe polikliniek in Oss. Deze zijn na ingebruikname overgebracht naar De bedrijfsgebouwen en terreinen.
- In het boekjaar heeft de afrekening integratieheffing plaatsgevonden, de ontvangen BTW is in mindering gebracht op de aanschafwaarde.

5.1.17 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Deelnemingen in groepsmaat- schappijen	Vorderingen op participanten en op maatschappij- en waarin wordt deelgenomen (overige deelnemingen)	Overige effecten	Vordering op grond van compensa- tieregeling	Overige vorderingen	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2016	1.463.405	0	0	0	1	1.463.406
Kapitaalstortingen	0	0	0	0	0	0
Resultaat deelnemingen	-144.025	0	0	0	0	-144.025
Voorziening deelneming	0	0	0	0	0	0
Verstreckte leningen	0	0	0	0	143.580	143.580
Ontvangen dividend / aflossing leningen	0	0	0	0	-2.501	-2.501
Bijgeschreven rente leningen	0	0	0	0	2.374	2.374
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>1.319.380</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>143.454</u>	<u>1.462.834</u>

BIJLAGE

5.1.18 Overzicht langlopende schulden ultimo 2016 (enkelvoudig)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2015	Nieuwe leningen in 2016	Aflossing in 2016	Restschuld 31 december 2016	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2016	Aflossingswijze	Aflossing 2017	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
BNG	02-08-99	5.105.027	30	onderhands	5,00%	2.382.467	0	170.160	2.212.307	1.361.507	13	lineair	170.160	rijksgarantie
NWB	30-03-01	6.711.409	15	onderhands	5,20%	447.427	0	447.427	0	0	0	lineair	0	borging WFZ
BNG	15-09-03	1.134.450	20	onderhands	2,15%	453.780	0	56.723	397.057	113.442	7	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	01-12-03	1.134.450	20	onderhands	2,16%	453.780	0	56.723	397.057	113.442	7	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	22-12-03	3.750.000	18	onderhands	1,84%	1.250.000	0	208.333	1.041.667	2	5	lineair	208.333	borging WFZ
BNG	15-02-04	1.134.450	20	onderhands	2,25%	510.503	0	56.722	453.781	170.171	8	lineair	56.722	rijksgarantie
BNG	01-12-04	1.497.474	12	onderhands	3,83%	124.790	0	124.790	0	0	0	lineair	0	gem. Oss
BNG	17-01-05	1.077.728	12	onderhands	3,83%	510.503	0	56.723	453.780	170.165	8	lineair	56.723	rijksgarantie
BNG	21-11-05	2.382.346	21	onderhands	3,56%	1.247.896	0	113.445	1.134.451	567.226	10	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	03-02-06	2.382.346	21	onderhands	3,62%	1.361.340	0	113.445	1.247.895	680.670	11	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	15-06-09	1.588.231	10	onderhands	4,30%	635.292	0	158.823	476.469	0	3	lineair	158.823	borging WFZ
BNG	02-11-09	2.155.460	19	onderhands	4,49%	1.474.788	0	113.445	1.361.343	794.118	12	lineair	113.445	rijksgarantie
BNG	01-08-10	2.042.011	18	onderhands	3,60%	1.474.786	0	113.445	1.361.341	794.116	12	lineair	113.445	rijksgarantie
Hurks	23-12-10	2.400.000	n.v.t.	achtergesteld	10,00%	2.400.000	0	2.400.000	0	0	n.v.t.	afl. vrij	0	niet geborgd
Kuijpers	23-12-10	1.600.000	n.v.t.	achtergesteld	10,00%	1.600.000	0	1.600.000	0	0	n.v.t.	afl. vrij	0	niet geborgd
St. Goodwillfonds Bernhoven	25-07-16	4.500.000	n.v.t.	achtergesteld	4,00%	0	4.500.000	0	4.500.000	4.500.000	n.v.t.	afl. vrij	0	niet geborgd
ING Bank	01-12-12	58.000.000	30	onderhands	5,73%	54.133.334	0	1.933.333	52.200.001	42.533.336	27	lineair	1.933.333	niet geborgd
Rabobank	01-12-12	58.000.000	30	onderhands	5,73%	54.133.334	0	1.933.333	52.200.001	42.533.336	27	lineair	1.933.333	niet geborgd
Totaal		156.595.382				124.594.020	4.500.000	9.656.870	119.437.150	94.331.531			5.084.653	

Toelichting:

- De lening aan het Goodwillfonds is achtergesteld.

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

Voor zover posten uit de enkelvoudige resultatenrekening niet afwijken van de geconsolideerde resultatenrekening zijn deze hierna niet nader toegelicht en wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening.

BATEN

15. Opbrengsten zorgprestaties

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Opbrengsten zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	184.602.396	183.301.526
Overige zorgprestaties	1.630.225	1.288.561
Totaal	<u><u>186.232.621</u></u>	<u><u>184.590.087</u></u>

16. Subsidies

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Overige Rijkssubsidies	1.401.615	1.263.836
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	1.101.100	1.485.392
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	101.849	5.107
Totaal	<u><u>2.604.564</u></u>	<u><u>2.754.335</u></u>

17. Overige bedrijfsopbrengsten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Verhuur lokaliteiten	352.009	372.142
Bijdragen DROOM strategie	6.925.000	5.850.000
Opbrengsten diensten en detacheringen	404.742	1.133.004
Bijdragen Garantieregeling Kapitaalslasten	1.956.008	2.610.972
Overige opbrengsten	1.555.498	916.286
Omzetbelasting	1.217.301	0
Totaal	<u><u>12.410.558</u></u>	<u><u>10.882.404</u></u>

Toelichting:

- De overige opbrengsten betreffen opbrengsten van Bernhoven waaronder vergoedingen voor uitgeleend personeel en de verhuur van onroerend goed.
- In het boekjaar is het eenmalig effect verwerkt van de teruggaaf omzetbelasting in de afrekening over voorgaande jaren.
- De bijdragen DROOM strategie betreffen specifieke bijdragen van de aangesloten zorgverzekeraars CZ en VGZ. Deze dienen om noodzakelijke investeringen in mensen en middelen te kunnen bekostigen teneinde de DROOM strategie succesvol en volledig uit te kunnen voeren. Definitieve vaststelling van de bijdragen vinden plaats in het jaar volgend op de ontvangsten. De bijdragen voor 2015 zijn definitief en onveranderd vastgesteld.
- De post Bijdragen Garantieregeling Kapitaalslasten bevat de berekende jaarbijdrage over het boekjaar.

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

18. Personeelskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Lonen en salarissen	88.986.963	86.342.344
Sociale lasten	11.278.360	10.820.091
Pensioenpremies	6.814.034	6.560.389
Andere personeelskosten:	8.135.982	7.263.671
Doorberekende salariskosten aan derden	0	-1.357.640
Subtotaal	<u>115.215.339</u>	<u>109.628.855</u>
Personeel niet in loondienst	2.503.435	4.124.640
Totaal personeelskosten	<u><u>117.718.774</u></u>	<u><u>113.753.495</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Stichting Ziekenhuis Bernhoven	1.494	1.491
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>1.494</u>	<u>1.491</u>

Toelichting:

- De doorberekende salariskosten aan derden worden met ingang van 2016 verantwoord onder de overige opbrengsten.
- De kosten voor Personeel niet in loondienst zijn afgenomen. Met ingang van 30 juni 2016 is de discipline radiologie niet langer een extern medisch specialistisch bedrijf maar zijn de specialisten in loondienst getreden van Bernhoven.

19. Honorariumkosten vrijgevestigd medisch specialisten die aan de instelling voor medisch specialistische zorg declareren

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Radiologie	1.495.687	2.406.485
Plastische Chirurgie	822.490	478.125
Kaakchirurgie	739.512	900.000
Totaal	<u><u>3.057.689</u></u>	<u><u>3.784.610</u></u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

19. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Immateriële vaste activa:		
- kosten en ontwikkeling	225.565	0
- goodwill	340.668	328.335
Materiële vaste activa:		
- bedrijfsgebouwen en -terreinen	3.654.363	4.166.064
- andere vaste bedrijfsmiddelen	5.504.468	5.854.480
Totaal afschrijvingen	<u>9.725.064</u>	<u>10.348.879</u>

21. Overige bedrijfskosten

<i>De specificatie is als volgt:</i>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	6.808.489	7.215.319
Algemene kosten	14.865.177	14.358.494
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	34.902.382	34.075.757
Onderhoud en energiekosten:		
- Onderhoud	1.103.853	969.114
- Energiekosten gas	632.909	897.897
- Energiekosten stroom	699.324	634.677
- Energie transport en overig	39.631	43.206
Subtotaal	<u>2.475.717</u>	<u>2.544.894</u>
Huur en leasing	603.133	226.016
Dotaties en vrijval voorzieningen	931.490	0
Totaal overige bedrijfskosten	<u>60.586.388</u>	<u>58.420.480</u>

Toelichting:

- De algemene kosten zijn toegenomen door het stijgen van ICT kosten met 0,8mln, het stijgen van de advieskosten met 0,9mln. De kosten dalen door een vrijval van de reservering voor het boekenonderzoek. De kostenstijgingen hebben een sterk verband met de implementatie van de DROOM strategie. Ten slotte is in 2016 een bijdrage aan het Goodwillfonds van EUR 1,5mln gereserveerd.

- De patiëntgebonden kosten zijn gestegen door het hoger uitvallen van de kosten voor dure geneesmiddelen.

- De dotaties aan voorzieningen betreffen met name de kosten voor reorganisatie voor project DROOM en de voorziening EXIT regeling.

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

22. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Rentebaten	10.605	51.517
Rente belastingdienst	692.032	0
Subtotaal financiële baten	<u>702.637</u>	<u>51.517</u>
Rentelasten	-6.936.329	-7.282.059
Overige financiële lasten	0	0
Subtotaal financiële lasten	<u>-6.936.329</u>	<u>-7.282.059</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-6.233.692</u></u>	<u><u>-7.230.542</u></u>

Toelichting:

- De rente belastingdienst betreft rente welke is ontvangen bij de afrekening van de integratieheffing op de nieuwbouw.

23. Aandeel in het resultaat van deelnemingen

De specificatie is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
MediRisk	-332.360	-78.674
Dialysecentrum Ravenstein B.V.	188.334	0
Totaal resultaat deelnemingen	<u><u>-144.026</u></u>	<u><u>-78.674</u></u>

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van Bernhoven heeft de jaarrekening 2016 opgemaakt in de vergadering van 19 mei 2017.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Bernhoven heeft de jaarrekening 2016 vastgesteld in de vergadering van 19 mei 2017.

De Raad van Commissarissen van Bernhoven heeft de jaarrekening 2016 goedgekeurd in de vergadering van 19 mei 2017.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 5.1.12.

Gebeurtenissen na balansdatum

Omzetting naar BV-structuur

De Raad van Commissarissen, voorheen Raad van Toezicht, heeft in 2016 het besluit genomen de rechtsvorm te wijzigen. Vanaf 1 april 2017 is de rechtsvorm van Stichting Ziekenhuis Bernhoven omgezet naar een besloten vennootschap. Er is goedkeuring verkregen van alle betrokken stakeholders waaronder het ministerie, de belastingdienst, het bankenconsortium, het Waarborgfonds Zorg, de Ondernemingsraad en de Cliëntenraad.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

W.G.

P. Bennemeer
Algemeen directeur

W.G.

G.J. van den Enden
Financieel directeur

W.G.

G.J.H.C.M. Peeters
Voorzitter Raad van Commissarissen

W.G.

P.I.F.M. Sijnders
Lid Raad van Commissarissen

W.G.

A. Heckman
Lid Raad van Commissarissen

W.G.

M. Duvivier
Lid Raad van Commissarissen

W.G.

G.G. van Merode
Lid Raad van Commissarissen

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is bepaald dat het behaalde resultaat ter vrije beschikking staat van de Stichting.

5.2.2 Bestuursmodel

In het boekjaar werd Bernhoven bestuurd door een directiecomité bestaande uit:

- Peter Bennemeer	Algemeen directeur (statutair)
- Roland Koopman (t/m 30-6-2016)	Medisch directeur
- Mariëlle Bartholomeus (vanaf 1-7-2016)	Medisch directeur
- Wink de Boer	Medisch directeur
- Geert van den Enden	Financieel directeur
- Hanneke Wouters	Directeur Human Resources
- Jan-Eric Slot	Directeur ICT
- Marjantine Jakobs (t/m 31-12-2016)	Directeur Commercie en Operaties

5.2.3 Nevenvestigingen

Bernhoven heeft geen nevenvestigingen.

5.2.4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.